Ἀριθ. 266 – Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ ΣΤ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ἑνδέκατος | Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἀθήναις, γρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις γρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ γρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6 | 1 Φεβρουαρίου 1881

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Ἐδμόνδου δὲ Ἀμίκις. Μετάφρασις ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ τῆς δεκάτης ἐκδόσεως ὑπὸ***]

Συνέχεια· ἴδε σελ. 49.

Ἐξ ὅλων τῶν κτιρίων τῆς αὐλῆς εἶδα μόνον τὴν αἴθουσαν τοῦ διβανίου, ἥτις εἶνε σχεδὸν ἀνέπαφος, ὅπως καὶ ὅτε συνεδρίαζεν ἐν αὐτῇ τὸ ἀνώτατον συμβούλιον τοῦ Κράτους. Εἶνε μεγάλη αἴθουσα θολωτή, φωτιζομένη ἄνωθεν μὲ μικρὰ μαυρούσια παράθυρα, καὶ περιενδεδυμένη μὲ μάρμαρα κεκοσμημένα μὲ χρυσᾶ ἀραβουργήματα, ἄνευ τινὸς ἄλλου σκεύους, παρὰ τὸ διβάνιον, ἐφ' οὗ ἐκάθηντο τὰ μέλη τοῦ συμβουλίου. Ὑπεράνω τοῦ μέρους, ὅπου ἐκάθητο ὁ μέγας βεζίρης, ὑπάρχει ἀκόμη μικρὸν παράθυρον κλεισμένον μὲ δικτυωτὸν ξύλινον ἐπίχρυσον, οὗ ὄπισθεν κατ' ἀρχὰς μὲν Σουλεϊμὰν ὁ μέγας, ἀκολούθως δὲ ὅλοι οἱ ἐπίλοιποι παδισάχιδες παρίσταντο ἀόρατοι, ἢ ἐνομίζετο ὅτι παρίσταντο εἰς τὰς συνεδριάσεις· ἀπόκρυφος δὲ διάδρομος ἔρρεν ἀπὸ τοῦ ἀποκρύφου ἐκείνου θαλαμίσκου εἰς τὰ αὐτοκρατορικὰ δωμάτια τῆς τρίτης αὐλῆς. Ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ συνήρχετο πεντάκις τῆς ἑβδομάδος τὸ μέγα συμβούλιον τῶν ὑπουργῶν, προεδρευόμενον ὑπὸ τοῦ μεγάλου βεζίρη. Ἡ διακόσμησις ἦτο ἐπίσημος. Ὁ μέγας βεζίρης ἐκάθητο ἀπέναντι τῆς θύρας τῆς εἰσόδου· παρ' αὐτὸν δὲ οἱ βεζίριδες τοῦ Θόλου, ὁ καπουδὰν-πασᾶς, ἤτοι ἀρχιναύαρχος, οἱ δύο ἀρχιδικασταὶ τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Ῥουμελῆς, ἑκατέρωθεν δὲ οἱ θησαυροφύλακες τοῦ κράτους καὶ ὁ *νισαντζῆς*, ὁ σημαίνων τὰ διατάγματα διὰ τῆς σφραγῖδος τοῦ Σουλτάνου· περαιτέρω δὲ δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν δύο σειραὶ οὐλεμάδων καὶ θαλαμηπόλων, καὶ εἰς τὰς γωνίας τσαούσιδες, κομισταὶ διαταγῶν, ἐκτελεσταὶ θανατικῶν ποινῶν, ἐξησκημένοι εἰς τὸ νὰ ἐννοῶσι πᾶν νεῦμα καὶ πᾶν βλέμμα. Τὸ θέαμα ἦτο τοιοῦτον, ὥστε ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ οἱ τολμηρότατοι ἔτρεμον, καὶ οἱ ἀθωότατοι ἀνέκρινον ἔντρομοι τὴν ἰδίαν αὐτῶν συνείδησιν. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἵσταντο ἐκεῖ μὲ τὸ πρόσωπον ἀπαθές, μὲ τοὺς βραχίονας ἐσταυρωμένους, καὶ τὰς χεῖρας κρυμμένας. Ἀμυδρὸν φῶς κατερχόμενον ἐκ τοῦ θόλου κατηύγαζε δι' ὠχρᾶς τινος χρυσῆς ἀποχρώσεως τὰ λευκὰ σαρίκια, τὰς μακρὰς ἀκινήτους γενειάδας, τὰς πλουσίας γούνας, καὶ τὰς διαλίθους λαβὰς τῶν ἐγχειριδίων. Ἐκ πρώτης ὄψεως τὸ συμβούλιον παρίστα τὸ θέαμα συμπλέγματος ἀγαλμάτων ἐνδεδυμένων καὶ χρωματισμένων. Αἱ ὑπεστρωμέναι ψίαθοι δὲν ἄφινον ν' ἀκούεται τὸ βῆμα τοῦ εἰσερχομένου καὶ ἐξερχομένου, ὁ ἀὴρ εὐωδίαζεν ἐκ τῶν ἀρωμάτων τῶν μηλωτῶν, οἱ μαρμάρινοι τοῖχοι ἀντεκατόπτριζον τὴν πρασίνην βλάστησιν τῶν δένδρων τῆς αὐλῆς· καὶ τὸ κελάδημα τῶν πτηνῶν, κατὰ τὰς στιγμὰς τῆς σιωπῆς, ἀντήχει ἐντὸς τῆς ἀπαστραπτούσης ἐκ τοῦ χρυσοῦ αἰθούσης· τὰ πάντα ἦσαν ἥμερα καὶ κομψὰ ἐν τῷ φοβερῷ ἐκείνῳ δικαστηρίῳ. Εἷς μόνος ἐλάλει ἑκάστοτε, ἡ δὲ φωνὴ αὐτοῦ ἤχει ἥσυχος καὶ μονότονος ὡς τὸ κελάρυσμα ῥύακος, χωρὶς ὁ κατήγορος καὶ ὁ ἀπολογούμενος, ὀρθὸς ἱστάμενος ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης, νὰ ἐννοήσῃ ἐκ ποίου στόματος ἐξήρχετο ἡ φωνὴ ἐκείνη. Ἑκατὸν ὀφθαλμοὶ προσηλωμένοι ἐξήταζον τὸ βλέμμα ἑνὸς μόνου· τὰ βλέμματα ἐσπουδάζοντο, οἱ λόγοι ἐσταθμίζοντο, καὶ οἱ στοχασμοὶ διεμαντεύοντο καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν σχεδὸν ἀδιοράτων κινήσεων τοῦ προσώπου. Αἱ θανατικαὶ ἀποφάσεις ἐξεφωνοῦντο διὰ λέξεων γαληνιαίων, μετὰ μακροὺς διαλόγους χαμηλοφώνους, καὶ ἠκούοντο μετὰ νεκρωσίμου σιωπῆς· ἢ ἐξερρήγνυοντο αἰφνιδίως ὡς κεραυνοί, καὶ εὕρισκον ὡς ἠχὼ τὰς φοβερὰς ἐκείνας λέξεις, αἵτινες ἐξέρχονται τῆς ψυχῆς κατὰ τὰς ὑπερτάτας στιγμάς· καὶ τότε πρὸς ἓν νεῦμα οἱ ἀκινάκαι κατέθραυον τοὺς σπονδύλους, τὸ αἷμα ἀνέβρυεν ἐπὶ τῶν ταπήτων καὶ τῶν μαρμάρων· ἀγάδες σπαχίδων καὶ γιανιτσάρων κατέπιπτον διάτρητοι ὡς κόσκινον ἀπὸ τὰς πληγὰς τῶν ἐγχειριδίων· τοπάρχαι καὶ καϊμακάμιδες κατεστρωννύοντο χαμαὶ μὲ τὸν βρόχον περὶ τὸν λαιμόν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκτὸς τοῦ μετώπου. Μετὰ μίαν στιγμὴν τὰ πτώματα ἐρρίπτοντο ἐκτάδην ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν πλατάνων, σκεπασμένα μὲ τεμάχιον πανίου πράσινον· τὸ αἷμα ἀπεμάσσετο, ὁ ἀὴρ ἠρωματίζετο, οἱ δήμιοι ἵσταντο εἰς τὴν θέσιν των, καὶ τὸ συμβούλιον ἀνελάμβανε τὴν συνεδρίασίν του, μὲ τὰ πρόσωπα ἀπαθῆ, τὰς χεῖρας κρυμμένας, τὴν φωνὴν γαλήνιον καὶ μονότονον, ὑπὸ τὸ ἀμυδρὸν φῶς τῶν μαυρουσίων θυρίδων, ὅπερ κατηύγαζε μὲ ὠχρὰν χρυσίζουσαν ἀπόχρωσιν τὰ μεγάλα σαρίκια καὶ τὰς μεγάλας γενειάδας. Ἀλλ' ἤρχετο καὶ ἡ σειρὰ τῶν ὑπερηφάνων ἐκείνων δικαστῶν, καὶ τότε ἔτρεμον καὶ

αὐτοί, ὅτε Μουρὰδ ὁ Δ' ἢ Σελὶμ ὁ Β', δυσαρεστούμενοι ἀπὸ τὸ συμβούλιον, ἔκαμνον νὰ κροτήσῃ δεινὸν ὑπὸ μίαν μανιώδη πυγμὴν των τὸ χρυσοῦν δικτυωτὸν τῆς αὐτοκρατορικῆς κρύπτης! Μετὰ μακρὰν σιγὴν, ἀφ' οὗ συνεβουλεύοντο ἀλλήλους μὲ βλέμματα ἔντρομα, τὸ συμβούλιον ἀνελάμβανε καὶ τότε τὴν συνεδρίασιν μὲ τὸ ἀπαθὲς πρόσωπον καὶ τὴν ἐπίσημον φωνήν· ἀλλὰ αἱ παγωμέναι ὅμως χεῖρες των ἔτρεμον ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐντὸς τῶν μακρῶν χειριδῶν, καὶ αἱ ψυχαί των ἀνέθετον ἑαυτὰς εἰς τὸν Θεόν.

Εἰς τὸν μυχὸν τῆς δευτέρας ταύτης αὐλῆς, ἥτις ἦτο τρόπον τινὰ ἡ διπλωματικὴ αὐλὴ τοῦ Σεραγίου, ἠνοίγετο ἡ τρίτη μεγάλη πύλη, ἔχουσα ἑκατέρωθεν κίονας μαρμαρίνους, καὶ σκεπομένη ὑπὸ μεγάλης στέγης προεξεχούσης, πρὸ τῆς ὁποίας ἐφρούρει νύκτα καὶ ἡμέραν τάγμα εὐνούχων λευκῶν καὶ πλῆθος καπητζήδων, ὡπλισμένων μὲ σπάθας καὶ ἐγχειρίδια.

Τοῦτο ἦτο τὸ περίφημον Μπὰμπ-Σεαδὲτ ἢ Πύλη τῆς Εὐτυχίας, ἥτις ἔφερεν εἰς τὴν τρίτην αὐλήν· ἡ ἱερὰ πύλη, ἥτις ἔμεινε κλειστὴ σχεδὸν ἐπὶ τέσσαρας αἰῶνας πρὸς πάντα Χριστιανόν, ὅστις δὲν ἐπαρουσιάζετο ἐξ ὀνόματος βασιλέως ἢ λαοῦ· ἡ μυστηριώδης πύλη, καθ' ἧς προσέκρουσεν εἰς μάτην ἡ ἱκετευτικὴ περιέργεια χιλίων περιηγητῶν ἰσχυρῶν ἢ ἐνδόξων· ἡ πύλη, ἐξ ἧς ἐξῆλθον καὶ διεσπάρησαν καθ' ἅπαντα τὸν κόσμον τόσοι κομψοὶ μῦθοι καὶ τόσα ὀδυνηρὰ διηγήματα, τόσα φαντάσματα κάλλους καὶ ἡδονῆς, τόσαι ἀόριστοι ἀποκαλύψεις ἐρωτικῶν καὶ αἱματηρῶν μυστηρίων, καὶ ἄπειρος αὔρα ποιήσεως ἡδυπαθοῦς καὶ φοβερᾶς· ἡ ἐπίσημος πύλη τοῦ Ἱεροῦ τοῦ βασιλέως τῶν βασιλέων, ἣν ὁ λαὸς ὠνόμαζε μετ' αἰσθήματος κρυφίου καταπλήξεως, ὡς τὴν πύλην περιβόλου μοιραίου, ἣν ὁ διελθὼν ἅπαξ βέβηλος ἔμελλε νὰ μείνῃ ἀπολιθωμένος, ἢ νὰ ἴδῃ πράγματα, τὰ ὁποῖα ἡ ἀνθρωπίνη γλῶσσα δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ περιγράψῃ· ἡ πύλη, ἐνώπιον τῆς ὁποίας, ἀκόμη καὶ σήμερον, σταματᾷ μετά τινος δισταγμοῦ καὶ ὁ ἔχων τὴν ψυχροτέραν φαντασίαν καὶ τὸ ψυχρότερον αἴσθημα περιηγητής, καὶ βλέπει ἔκπληκτος τὴν σκιὰν τοῦ κυλινδροειδοῦς του πίλου κατατεινομένην ἐπὶ τῶν ἡμικλείστων θυροφύλλων.

Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ, ἐμπρὸς καὶ εἰς τὴν ἐπίσημον ἐκείνην Πύλην, ἔφθασε τὸ μυκώμενον κῦμα τῶν στρατιωτικῶν στάσεων. Δύναταί τις μᾶλλον νὰ εἴπῃ, ὅτι ἡ γωνία ἐκείνη τῆς μεγάλης αὐλῆς, ἥτις περιλαμβάνεται μεταξὺ τῆς αἰθούσης τοῦ διβανίου καὶ τῆς πύλης Σεαδὲτ, εἶνε τὸ μέρος τοῦ Σεραγίου, ὅπου ἡ μανία τῶν στασιαστῶν διέπραξε τὰ τολμηρότερα καὶ τὰ αἱματηρότερά της ἔργα. Ὁ Μέγας Κύριος ἐκυβέρνα διὰ τῆς σπάθης, καὶ ἡ σπάθη ὑπηγόρευεν εἰς αὐτὸν νόμους. Αὐτὴ ἐκείνη ἡ δεσποτεία, ἥτις ὑπερήσπιζε τὰς εἰσόδους τοῦ Μεγάλου Σεραγίου, παρεβίαζε τὰ ἄδυτά του. Καὶ τότε ἐφαίνετο ἐπὶ πόσον εὐθραύστου κρηπῖδος ἵστατο ὁ ἀπειλητικὸς κολοσσός, ὅταν ἀφηροῦντο ἐκ τῶν πέριξ οἱ ὑποστηρίζοντες αὐτὸν ἀκινάκαι! Στίφη ἔνοπλα γιανιτσάρων καὶ σπαχίδων, ἐξορμῶντα ἐν μέσῳ τῆς νυκτὸς μὲ δᾷδας εἰς τὴν χεῖρα, κατηδάφιζον διὰ τῶν πελέκεων τὰς πύλας τῆς πρώτης καὶ δευτέρας αὐλῆς, καὶ εἰσέβαλλον ἐκεῖ ἀνασείοντες ἐπὶ τῆς αἰχμῆς τῶν ξιφῶν των τὰς ἀναφορὰς, δι' ὧν ἐξητοῦντο τὰς κεφαλὰς τῶν βεζίριδων, καὶ αἱ φονικαὶ των κραυγαὶ ἀντήχουν ἐπέκεινα τῶν ἀπαραβιάστων τειχῶν, ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ περιβόλου τῶν Κυρίων των, ὅπου ἐπλήρου τὰ πάντα σύγχυσις καὶ τρόμος. Εἰς μάτην ὑπεράνωθεν τῶν τειχῶν ἐῤῥίπτοντο πρὸς αὐτοὺς σάκκοι χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν νομισμάτων· εἰς μάτην οἱ μουφτίδες, οἱ σεΐχιδες, οἱ οὐλεμάδες καὶ οἱ μεγιστᾶνες τῆς αὐλῆς, ἐκτὸς ἑαυτῶν, ἠγόρευον, παρεκάλουν καὶ ἀπεπειρῶντο δι' ἠπίων μέσων νὰ καταβάλωσι τοὺς ἀνυψωμένους ἐκ τῆς ὀργῆς βραχίονας· εἰς μάτην αἱ βασιλομήτορες, ἡμιθανεῖς ἐκ τοῦ φόβου, ἐπεδείκνυον ἐκ τῶν κιγκλιδωτῶν παραθύρων τὰ μικρὰ ἀθῶα παιδία. Τὸ μυριοκέφαλον τέρας, ἀχαλίνωτον καὶ τυφλὸν, ἐζήτει τὴν λείαν του, θύματα ζῶντα, σάρκας νὰ κατασπαράξῃ, αἷμα νὰ χύσῃ, καὶ κεφαλὰς νὰ ἐμπήξῃ εἰς τὰς αἰχμὰς τῶν ὅπλων του. Οἱ Σουλτάνοι ἐπεφαίνοντο ἀπὸ τῶν ἐπάλξεων, ἐῤῥιψοκινδύνευον ἕως καὶ εἰς τὰ περιφράγματα τῆς πύλης, ἐν τῷ μέσῳ τῶν εὐνούχων καὶ παίδων, ἐντρόμων καὶ ὡπλισμένων μὲ ἐγχειρίδια ἄχρηστα· διεφιλονείκουν τὰς κεφαλὰς μίαν πρὸς μίαν, ὑπέσχοντο, παρεκάλουν, ἐζήτουν χάριν ἐν ὀνόματι τῆς μητρὸς αὐτῶν, τῶν υἱῶν αὐτῶν, τοῦ Προφήτου, τῆς δόξης τοῦ Κράτους, τῆς εἰρήνης τοῦ κόσμου. Ἔκρηξις ἀπειλῶν καὶ ὕβρεων καὶ μανιώδης ἀνατίναξις τῶν δαυλῶν καὶ σπαθῶν ἦτο ἡ ἀπάντησις εἰς τὰς ἀνισχύρους κραυγάς των. Τότε δὲ ἐκ τῆς πύλης τῆς Εὐτυχίας ἐξήρχοντο ψηλαφητεὶ εἰς κατόπιν τοῦ ἄλλου καὶ ἔπιπτον εἰς τὸ μέσον τῶν αἱμοδιψῶν ἐκείνων θηρίων, οἱ θησαυροφύλακες, οἱ βεζίριδες, οἱ εὐνοῦχοι, οἱ εὐνοούμενοι, οἱ στρατηγοί, καὶ κατέπιπτον ἀλλεπαλλήλως κατεσπαραγμένοι ἀπὸ ἑκατὸν λεπίδας καὶ παραμορφωμένοι ἀπὸ ἑκατὸν πόδας. Τοιουτοτρόπως Μουρὰδ ὁ Γ' ἔῤῥιπτε τὸν Μεχμὲδ, τὸν εὐνοούμενον ἱερακάριόν του, ὅστις κατεκόπη μελὴδὸν ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς του· οὕτω Μωάμεθ ὁ Γ' ἔῤῥιπτε τὸν κηζλάραγαν Ὀθμάνον καὶ τὸν ἀρχηγὸν τῶν λευκῶν εὐνούχων Γαζνεφὲρ, καὶ ἠναγκάζετο νὰ χαιρετᾷ τοὺς ἀντάρτας στρατιώτας του ἐνώπιον τῶν δύο καθημαγμένων πτωμάτων· οὕτω Μουρὰδ ὁ Α' ἔῤῥιπτεν ὀλολύζων τὸν μέγαν βεζίρην Χαφὶζ, οὗτινος δεκαεπτὰ ἐγχειρίδια κατεσπάραττον τὸ στῆθος καὶ τοὺς νεῤῥούς· οὕτω Σελὶμ ὁ Γ' ἔῤῥιπτεν ὅλας τὰς κεφαλὰς τοῦ διβανίου του, καὶ ἐν ᾧ οἱ παδισάχιδες εἰσήρχοντο πάλιν εἰς τοὺς θαλάμους των, βλασφημοῦντες καὶ πλήρεις ὀδύνης καὶ αἴσχους, αἱ χίλιαι δᾷδες

τῶν ἀνταρτῶν ἔτρεχον διὰ τῶν ὁδῶν τῆς Σταμπούλ, φωτίζουσαι τὰ λείψανα τῶν πτωμάτων, ἅτινα ἐσύροντο ἐν θριάμβῳ διὰ μέσου τοῦ μεθύοντος πλήθους.

Ἡ Πύλη τῆς Εὐτυχίας ἐσχημάτιζεν, ὅπως καὶ ἡ Μπὰμπ-ἐλ-σελὰμ, μακρὰν δίοδον, δι' ἧς μετέβαινέ τις εἰς τὸν μυστικὸν περίβολον, ὅστις περιέκλειε τὸν «ἀδελφὸν τοῦ ἡλίου».

Ἐνταῦθα τοῦ λόγου γενόμενον, ἔπρεπεν, ὅπως ἀπεικονίσω πιστῶς τὸν τόπον, νὰ μὲ συνοδεύῃ λέγοντα μουσική τις ἡδύφωνος, πλήρης δ' ἐκπλήξεων καὶ ἰδιοτροπιῶν. Ὑπῆρχεν ἐκεῖ πολίχνη μαγική, ἀταξία παράδοξος οἰκοδομημάτων ῥυθμῶν ἀρχιτεκτονικῶν μυστηριωδῶν καὶ κομψῶν, κεκρυμμένων εἰς δάσος κυπαρίσσων καὶ πλατάνων ὑπερμεγέθων, αἵτινες ἐξέτεινον τοὺς κλάδους των ἐπὶ τῶν στεγῶν, καὶ ἐπεσκίαζον λαβύρινθον πολυδαίδαλον κήπων μεστῶν ῥοδωνιῶν καὶ ἱεροβοτανῶν, αὐλιδίων περικυκλωμένων ἀπὸ στοὰς καὶ στενωποὺς ἐχούσας ἑκατέρωθεν κιόσκια καὶ σκιάδας σινικάς, λειμωνίσκους, λιμνάρια μυρτοσκεπῆ, ἐν οἷς ἐγκατοπτρίζοντο μικρὰ τζαμία λευκότατα καὶ ἀργυροῖ θολίσκοι οἰκοδομημάτων ἐχόντων σχῆμα ναΐσκων καὶ μονυδρίων, συγκοινωνούντων δι' ἡλιακῶν ὑποστέγων καὶ στηριζομένων ἐπὶ σειρᾶς κιονίσκων ἐλαφροτάτων· στέγαι ξύλων συγκεκολλημένων καὶ ζωγραφημένων προεκτεινόμεναι ὑπεράνω θυρῶν σκεπασμένων μὲ ἀραβουργῆ καὶ κλιμακιδίων ἐξωτερικῶν, ἀναγόντων εἰς ἡλιακοὺς περιωρισμένους μὲ δρύφακτα πλήρη χάριτος· ἀπανταχοῦ ἀπόψεις σκιεραί, ἐν αἷς ἐλεύκαζον κρῆναι μαρμάριναι καὶ διεφαίνοντο διὰ τῶν φύλλων τοξίδια καὶ κιονίδια ὑψηλῶν κιοσκίων· ἀπανταχόθεν ἀπόψεις μακρυναὶ εἰς τὴν θάλασσαν τοῦ Μαρμαρᾶ, εἰς τὰς δύο ὄχθας τοῦ Βοσπόρου, τὸν λιμένα καὶ τὴν Σταμπούλ, διανοιγόμεναι διὰ μέσου τῆς πρασίνης βλαστήσεως τῶν πευκῶν καὶ συκομορεῶν· καὶ ὑπεράνω τοῦ παραδείσου ἐκείνου ὁ οὐρανὸς ἐκεῖνος. Ἦτο μικρὰ πόλις χωμένη εἰς ὄγκον ἀπέραντον χλόης καὶ βλαστήσεως, κτισθεῖσα κατὰ μικρὸν καὶ ἐκ διαλειμμάτων, ἄνευ σχεδίου προδιαγεγραμμένου, κατὰ τὰς ἀνάγκας καὶ τὰς ἰδιοτροπίας τῆς στιγμῆς, πομπώδης καὶ εὔθραυστος ὡς σκηνογραφία θεατρική, ὅλη κρύπται καὶ παραδοξολογίαι ζηλότυποι καὶ παιδαριώδεις, ἥτις ἔβλεπε τὰ πάντα καὶ ἦτο ἀόρατος πρὸς τὰ πάντα, ἥτις ἐμυρμηκία ἐξ ἀνθρώπων καὶ ἦτο μονήρης ὡς ἐὰν ἐπεκράτει ἀκόμη ἐκεῖ τὸ ποιμενικὸν καὶ θεωρητικὸν πνεῦμα τῶν ἀρχαίων ὀθωμανῶν ἡγεμόνων· στρατόπεδον λίθινον, ὅπερ ἐνθύμιζε καὶ ἐν τῇ σημερινῇ του μεγαλοπρεπείᾳ τὰς ἀρχαίας ἐξ ὑφάσματος σκηνὰς τῶν νομάδων φυλῶν τῆς Ταταρίας· μέγα ἀνάκτορον διεσκορπισμένον, συγκείμενον ἐξ ἑκατὸν μικρῶν ἀνακτόρων, ἅτινα ἐνεκρύπτοντο τὸ ἓν ἐντὸς τοῦ ἄλλου, ἐξ ὧν ἀπέπνεεν ἡ κατήφεια τοῦ δεσμωτηρίου, ἡ αὐστηρότης τοῦ ναοῦ καὶ ἡ φαιδρότης τῆς ἐξοχῆς. Θέαμα πλῆρες ἐπιδείξεως ἡγεμονικῆς καὶ βαρβαρικῆς ἁπλοϊκότητος, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ὁ νέηλυς ἠρώτα εἰς ποῖον αἰῶνα ἔζη, ἢ εἰς ποῖον κόσμον εἶχε ῥιφθῆ.

Αὕτη ἦτο ἡ καρδία τοῦ Σεραγίου, εἰς ἣν συνέῤῥεον ὅλαι αἱ φλέβες τῆς μοναρχίας, καὶ ὁπόθεν ἤρχοντο ὅλαι αἱ ἀρτηρίαι τοῦ κράτους.

Τὸ πρῶτον οἰκοδόμημα, ὅπερ ἀπήντα ὁ εἰσερχόμενος, ἦτο τὸ τῆς αἰθούσης τοῦ θρόνου, ἥτις ὑπάρχει ἀκόμη, καὶ ἣν ἠδυνήθην νὰ ἐπισκεφθῶ. Εἶνε μικρὸν τετράγωνον, ὅπερ περιθέει ὡραία στοὰ μαρμαρίνη, καὶ εἰς ὃ εἰσέρχεταί τις διὰ πύλης πλουσίως κεκοσμημένης, καὶ ἐχούσης ἑκατέρωθεν δύο κρήνας ὡραίας. Ἡ αἴθουσα εἶνε ἐπεστεγασμένη μὲ θόλον κεκοσμημένον μὲ ἀραβουργήματα ἐπίχρυσα, οἱ δὲ τοῖχοι καλύπτονται μὲ μάρμαρον καὶ μὲ πλάκας σινουργεῖς συγκεκολλημένας κατὰ σχήματα σύμμετρα, ἐν τῷ μέσῳ ὑπάρχει κρήνη μαρμάρινος, τὸ φῶς κατέρχεται ἄνωθεν διὰ θυρίδων ὑψηλῶν κλεισμένων μὲ ὕελους πολυχρώμους, καὶ εἰς τὸν μυχὸν τῆς αἰθούσης ὑπάρχει ὁ θρόνος ἐν εἴδει μεγάλης κλίνης, σκεπασμένος μὲ οὐρανὸν μαργαροπάρυφον, καὶ στηριζόμενος ἐπὶ τεσσάρων λεπτῶν κιόνων ἐκ χαλκοῦ ἐπιχρύσου, κεκοσμημένων μὲ ἀραβουργήματα καὶ πολυτίμους λίθους, καὶ φερόντων ἐπὶ τῆς κορυφῆς τέσσαρας χρυσᾶς σφαίρας, μὲ τέσσαρας ἡμισελήνους, ὁπόθεν κρέμανται οὐραὶ ἵππων, ἔμβλημα τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως τῶν παδισάχ. Ἐνταῦθα ὁ Μέγας Κύριος ἐτέλει τὰς ἐπισήμους ὑποδοχὰς, ἐπὶ παρουσίᾳ ὅλης τῆς Αὐλῆς· ἐνταῦθα ἐῤῥίπτοντο εἰς τοὺς πόδας του τὰ πτώματα τῶν ἀδελφῶν καὶ ἀνεψιῶν του, φονευθέντων ὅπως ἐξασφαλισθῇ ἡ βασιλεία του ἀπὸ τῶν συνωμοσιῶν καὶ προδοσιῶν. Ἅμα εἰσελθὼν ἐκεῖ, ἐνεθυμήθην τοὺς δεκαεννέα ἀδελφοὺς Μωάμεθ τοῦ Γ'. Τὴν εἰς θάνατον καταδίκην αὐτῶν ἔφερον πρὸς αὐτοὺς εἰς τὰ βάθη τοῦ δεσμωτηρίου των οἱ κανονοβολησμοί, οἵτινες ἀνήγγελλον εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ Εὐρώπην τὸν θάνατον τοῦ πατρός των. Οἱ βωβοὶ τοῦ σεραγίου ἐπεσώρευσαν τὰ πτώματά των ἐνώπιον τοῦ θρόνου. Ἄγοντες διαφόρους ἡλικίας, ἀπὸ τῆς παιδικῆς μέχρι τῆς ὡρίμου, ἔκειντο ἀλλεπάλληλοι, μὲ τοὺς βολβοὺς τῶν ὀφθαλμῶν προεκβεβλημένους, καὶ φέροντες ἐπὶ τοῦ προσώπου καὶ τοῦ τραχήλου τοὺς τύπους τῶν ἀνθρωποκτόνων χειρῶν· αἱ μικραὶ ξανθαὶ κεφαλαὶ τῶν νηπίων ἦσαν ἀνακεκλιμέναι ἐπὶ τοῦ εὐρώστου στήθους τῶν μειρακίων, αἱ δὲ μιξοπόλιοι κεφαλαὶ συνεθλίβοντο πρὸς τὸ ἔδαφος ὑπὸ τῶν ποδῶν τῶν δεκαετῶν ἀδελφῶν· χονδροειδῆ καφτάνια τοῦ δεσμωτηρίου καὶ λινὰ πανία συναναρπασθέντα ἐκ τῶν λίκνων, μεμολυσμένα ὑπὸ τοῦ βρόχου, ἦσαν συναναμεμιγμένα μὲ τὰ ἀπεσκληρυμμένα μέλη καὶ τὰ παραμορφωμένα πρόσωπα. Εἶδαν κρουνοὺς αἵματος τὰ ὡραῖα ἐπίχρυσα ἀραβουργῆ καὶ αἱ ἀ-

ποστίλβουσαι σινουργεῖς πλάκες ἐδῶ, ὅπου ἐξερράγησαν αἱ φοβεραὶ ὀργαὶ Σελὶμ τοῦ Β', Μουρὰδ τοῦ Δ', Ἀχμὲδ τοῦ Α', καὶ τοῦ Ἰβραὴμ, οἵτινες παρέστησαν θεαταὶ φαιδροὶ ἀγωνιῶν ἀπηλπισμένων! Ἐδῶ κατέπιπτον βεζίριδες ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν τσαούσιδων, συνθραυομένων τῶν κρανίων των πρὸς τὰ μάρμαρα τῆς κρήνης! Ἐδῶ κατεκυλίσθησαν κεφαλαὶ σατραπῶν μετακομισθεῖσαι ἐπὶ τοῦ ἐριππίου ἑνὸς ἀγᾶ ἀπὸ τῆς Συρίας καὶ τῆς Αἰγύπτου! Ὅστις εἰσήρχετο ἐνταῦθα ἔχων τὴν συνείδησιν ὄχι καθαράν, ἐστρέφετο πρὸς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας ὅπως ἀποχαιρετίσῃ διὰ τελευταίαν φορὰν τὸν ὡραῖον οὐρανὸν καὶ τοὺς ὡραίους λόφους τῆς Ἀσίας, ὅστις δ' ἐξήρχετο ἐκεῖθεν σῶος, ἐχαιρέτα ἐκ νέου τὸν ἥλιον, αἰσθανόμενος ὅ,τι καὶ ὁ ἀσθενὴς ὁ ἐπανερχόμενος εἰς τὴν ζωήν.

Ἡ σκιὰς αὕτη δὲν εἶνε ἡ μόνη, ἣν δύναταί τις νὰ ἐπισκεφθῇ. Ἐξερχόμενος ἐκεῖθεν διέρχεσαι διάφορα κηπάρια καὶ αὐλίδια περιοριζόμενα ὑπὸ μικρῶν οἰκοδομημάτων μὲ ἀψίδας μαυρουσίας ἐπιστηριζομένας ἐπὶ κιονίσκων μαρμαρίνων. Ἐκεῖ διέτριβον οἱ παῖδες συνηνωμένοι εἰς σχολὴν, ὅπου παρείχετο αὐτοῖς ἡ δέουσα διδασκαλία, ὅπως καταλάβωσι μετέπειτα τὰ ὑψηλὰ ὑπουργήματα τοῦ Κράτους καὶ τῆς Αὐλῆς, καὶ εἶχον οἰκήματα πολυτελέστατα καὶ αἰθούσας ἀναπαύσεως, ὅπως καὶ οἱ ὑπηρέται καὶ οἱ διδάσκαλοι, οἵτινες ἐξελέγοντο ἐκ τῶν σοφωτέρων ἀνδρῶν τοῦ Κράτους. Ἐν τῷ μέσῳ τῶν οἰκοδομημάτων τούτων ὑψοῦτο σειρὰ κιοσκίων σαρακηνοῦ ῥυθμοῦ χαριεστάτων, μὲ ἀνοικτὰ περιστύλια, ἐν οἷς ἦτο ἡ βιβλιοθήκη, ἐκ τούτων δὲ σώζεται ἓν θαυμάσιον πρὸ πάντων διὰ τὴν μεγάλην αὐτοῦ ὀρειχαλκίνην πύλην, στολισμένην μὲ ἀνάγλυφα ἐξ ἰάσπιδος καὶ κυάνου, καὶ σκεπασμένην μὲ σμιλεύματα, θαυμάσια παριστῶντα ἀραβουργήματα, ἀστέρας, φύλλα καὶ παντοειδῆ ἄλλα σχήματα, λεπτότατα καὶ περιπλοκώτατα, τὰ ὁποῖα δὲν φαίνονται ὡς ἀνθρώπινα ἔργα. Ὀλίγον μακρὰν τῆς βιβλιοθήκης ὑψοῦτο ἡ σκιὰς τοῦ αὐτοκρατορικοῦ θησαυροῦ, ὅστις ἔλαμπεν ὅλος ἐκ σινουργῶν ἀργιλλοπλάστων, ἐν ᾧ ἦσαν ἐγκεκλεισμένα ἄπειρα πλούτη συνιστάμενα κατὰ μέγα μέρος εἰς ὅπλα λαφυραγωγημένα ἢ δωροφορημένα εἰς τοὺς Σουλτάνους, ἢ ἀφεθέντα ἐκεῖ ἐκ διαθήκης αὐτῶν τῶν Σουλτάνων χάριν μνήμης. Μόνος Μαχμοὺδ ὁ Β', ὅστις ἦτο δεινὸς καλλιγράφος, καὶ ἐσεμνύνετο διὰ τοῦτο, ἀφῆκεν ἐκεῖ τὸ χρυσοῦν καλαμάριόν του, ἀδαμαντοκόλλητον. Τὴν σήμερον δὲν ὑπάρχουσι πλέον ταῦτα πάντα, διότι μέγα μέρος αὐτῶν, μεταβληθὲν εἰς χρυσὸν, μετεβιβάσθη εἰς τὸ δημόσιον Ταμεῖον. Ἀλλὰ κατὰ τοὺς ὡραίους χρόνους τῆς μοναρχίας ἡ σκιὰς ἀπήστραπτεν ὅλη ἐκ δαμασκηνῶν σπαθῶν, ὧν ἡ λαβὴ ἐφαίνετο ὡς εἷς μόνος κόμβος μαργαριτῶν καὶ λίθων, ἐκ πιστολίων ὑπερμεγέθων, ἅτινα ἔφερον ἐπὶ τῆς λαβῆς των ἕως διακοσίους ἀδάμαντας· ἐγχειριδίων, ὧν ἡ ἀξία ἰσοδυνάμει μὲ τὸ ἐτήσιον εἰσόδημα μιᾶς ἀσιατικῆς ἐπαρχίας, ἐκ βοπάλων ὁλαργύρων ἢ ὁλοχαλύβδων, ὧν ἡ κεφαλὴ ἐσχηματίζετο ἐξ ἑνὸς μόνου κρυστάλλου πολυέδρου καὶ καταχρύσου, ἀναμεμιγμένων εἰς τὰς διαλίθους ἐκ πτερῶν λοφιᾶς τῶν Μουρὰδ καὶ τῶν Μωάμεθ, εἰς τοὺς ἐξ ἀχάτου κυάθους, ἐν οἷς εἶχον ἀρρίσῃ οἱ οἶνοι τῆς Οὐγγαρίας κατὰ τὰ αὐτοκρατορικὰ συμπόσια, ποτήρια ἐγγεγλυμμένα ἐντὸς ἑνὸς καὶ μόνου καλάϊδος, ἅτινα εἶχον μεταβιβασθῇ ἐκεῖ ἐκ τῶν ἀνακτόρων τῶν Περσῶν βασιλέων καὶ τοῦ Τιμοὺρ, περιδέραια κεκοσμημένα μὲ ἀδάμαντας ἔχοντας μέγεθος καρύων τῆς Καραμανίας, ζωστῆρας μαργαροστολίστους, χρυσᾶ ἐφίππια, τάπητας στίλβοντας ἐκ τῶν λίθων, ὡς ἐκ τῶν ὁποίων ἡ αἴθουσα ἐφαίνετο ὡς φλεγομένη ὅλη, καὶ ἐθάμβωνεν ἐξ ἴσου τὸ λογικὸν καὶ τὸ βλέμμα.

Ὀλίγον ἀπωτέρω τῆς Σκιάδος τοῦ Θησαυροῦ ὑπάρχει ἀκόμη ἐν τῷ μέσῳ κήπου μονήρους τὸ περίφημον ἐκεῖνο *κλωβίον τῶν πτηνῶν*, εἰς ὃ ἐνεκλείοντο ἀπὸ Μωάμεθ τοῦ Δ' καὶ ἐφεξῆς οἱ ἐξ αἵματος βασιλόπαιδες, οὓς ὑπωπτεύετο ὁ Παδισάχ· καὶ ἔμενον ἐκεῖ, τεθαμμένοι ζῶντες καὶ ἀναμένοντες ἢ νὰ τοὺς ἀναβιβάσωσιν οἱ γενίτσαροι εἰς τὸν θρόνον, ἢ νὰ ἔλθῃ καὶ τοὺς στραγγαλίσῃ ὁ δήμιος. Εἶνε οἰκοδόμημα ἐν εἴδει ναΐσκου, μὲ μεγάλους τοίχους ἄνευ παραθύρων, φωτιζόμενον ἄνωθεν καὶ κλειόμενον διὰ μιᾶς θύρας σιδηρᾶς, ἀσφαλιζομένης διὰ μεγάλου λίθου. Ἐκεῖ ἐνεκλείσθη ὁ Ἀβδοὺλ-Ἀζὶζ τὰς ὀλίγας ἡμέρας, ὅσαι ἐμεσολάβησαν μεταξὺ τῆς ἐκθρονίσεως καὶ τοῦ θανάτου του. Ἐκεῖ εὗρε τὸ φρικῶδες καὶ θλιβερόν του τέλος ὁ Καλιγόλας τῶν Ὀθωμανῶν Ἰβραὴμ, καὶ ἡ εἰκὼν τούτου εἶνε ἡ πρώτη παρισταμένη εἰς τὴν φαντασίαν τοῦ ξένου ὁδοιπόρου ἅμα πατήσαντος τὸ κατώφλιον τῆς νεκροπόλεως ταύτης τῶν ζώντων. Οἱ ἀγάδες τοῦ στρατοῦ κατεβίβασαν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ θρόνου καὶ ἔσυραν ὡς ἄθλιόν τινα εἰς τὸ δεσμωτήριον, ὅπου συγκαθείρχθησαν μετ' αὐτοῦ δύο ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν ὀδαλικισσῶν του. Κατ'ἀρχὰς ἐξεμάνη ἐκ τῆς ἀπελπισίας, ἀλλ' ἀκολούθως ἐνεκαρτέρησε. Τοῦτο ἦτο γραμμένον —ἔλεγεν—ἐπὶ τοῦ μετώπου μου· τοῦτο ἦτο θέλημα τοῦ Θεοῦ.—Ἐξ ὅλου δὲ τοῦ κράτους καὶ τοῦ ἀπεράντου του χαρεμίου, ὅπου διήγαγεν ἔκδοτος εἰς παραφροσύνας ἐπὶ ἐννέα ὅλα ἔτη, δὲν τοῦ ἀπέμενεν ἤδη ἄλλο τι παρὰ μία φυλακή, δύο δοῦλαι καὶ ἓν Κοράνιον· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἐθεώρει τὰς ἡμέρας του ἀσφαλεῖς, ἔζη ἥσυχος, καὶ παρηγορεῖτο ἐξ ἀκτῖνός τινος ἐλπίδος, ὅτι οἱ ἐν τοῖς καπηλείοις καὶ τοῖς στρατῶσι τῆς Σταμποὺλ ὀπαδοὶ θὰ κατώρθωναν νὰ μεταβάλωσι τὴν τύχην του. Ἀλλ' εἶχε λησμονήσῃ τὸ ἐδάφιον τοῦ Κορανίου, ὅπερ δογματίζει οὕτως: ἐὰν ὑπάρχωσι δύο Χαλίφαι, φονεύσατε τὸν ἕνα, ὁ δὲ μουφτῆς, ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τῶν ἀγάδων καὶ βεζίριδων, εἶχεν

ἐνθυμηθῇ τὸ ἐδάφιον τοῦτο. Τὴν τελευταίαν τῶν ἡμερῶν του ἐκάθητο ἐπὶ τῆς ψιάθου εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ τάφου του καὶ ἀνεγίνωσκε τὸ Κοράνιον πρὸς τὰς δύο δούλας, ἱσταμένας ὀρθίας ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ μὲ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας ἐπὶ τοῦ στήθους. Ἐφόρει καφτάνιον μαῦρον, ἐσφιγμένον περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ μὲ σάλιον κατεξεσχισμένον, εἰς δὲ τὴν κεφαλὴν ἔφερε σκοῦφον ἐξ ἐρίου ἐρυθροῦ. Ἀκτὶς φωτὸς ὠχροῦ, κατερχομένη ἐκ τοῦ θόλου, ἐφώτιζε τὸ κάτισχνον καὶ ὠχρὸν, ἀλλ' ἥσυχον πρόσωπόν του. Αἴφνης ἤκουσε κρότον ὑπόκωφον καὶ ἀνεπήδησεν ὄρθιος· ἡ θύρα ἦτο ἀνοικτὴ καὶ ὅμιλος ἀπαισίων μορφῶν κατεῖχε τὸ κατώφλιον. Ἐννόησεν, ἀνύψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς βῆμα κιγκλιδωτὸν, ὅπερ προεξεῖχεν ἐκ τοῦ ὕψους ἑνὸς τῶν τοίχων, καὶ εἶδε διὰ μέσου τῶν ὀπῶν τὰ ἀπαθῆ πρόσωπα τοῦ μουφτῆ, τῶν ἀγάδων καὶ τῶν βεζίριδων, ἐφ'ὧν ἦτο γεγραμμένη ἡ καταδίκη. Ὁ τρόμος κατέλαβεν αὐτὸν, καὶ ῥεῦμα λόγων ἱκετευτικῶν ἐξῆλθε τοῦ στόματός του!—Ἔλεος δι' ἐμέ! Ἔλεος διὰ τὸν Παδισάχ! Χαρίσατέ μου τὴν ζωήν. Ἐὰν ὑπάρχῃ τις μεταξύ σας, ὅστις ἔφαγε τὸν ἄρτον μου, ἂς μὲ βοηθήσῃ ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ! Σὺ, μουφτῆ Ἀβδοὺλ-ῥαχὶμ, συλλογίσου καλῶς τὸ τί μέλλεις νὰ πράξῃς! Ἴδε σὺ, ἐὰν οἱ ἄνθρωποι εἶνε τυφλοὶ καὶ παράφρονες! Σὲ τὸ λέγω τώρα: ὁ Γιουσοὺρ-πασᾶς μὲ εἶχε συμβουλεύσῃ νὰ διατάξω τὸν θάνατόν σου ὡς προδότου, ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἠθέλησα, καὶ σὺ τώρα θέλεις τὸν θάνατόν μου! Ἀνάγνως τὸ Κοράνιον καθὼς ἐγὼ, ἀνάγνως τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ὅστις καταδικάζει τὴν ἀχαριστίαν καὶ ἀδικίαν. Ἄφες μου τὴν ζωὴν, Ἀβδοὺλ-ῥαχὶμ, τὴν ζωήν! τὴν ζωήν!—Ὁ δήμιος τρέμων ἀνύψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸ βῆμα· ἀλλὰ μία φωνὴ ξηρὰ, ἐκ τοῦ μέσου τῶν δίκην ἀγαλμάτων ἀπαθῶν ἐκείνων μορφῶν, ἀπεκρίθη λέγουσα: Καρὰ-ἀλῆ, τὸ ἔργον σου.—Ὁ δήμιος ἐπέβαλε τὰς χεῖράς του εἰς τοὺς ὤμους τοῦ Ἰβραὴμ, ὁ δ' Ἰβραὴμ ἐκβαλὼν ὠρυγμὸν κατέφυγεν εἰς γωνίαν τινὰ, ὅπου ἐκρύβη ὄπισθεν τῶν δύο δούλων του. Τότε ὁ Καρὰ-ἀλῆς καὶ οἱ τσαούσιδες ἔτρεξαν ἐκεῖ, ἔρριψαν χαμαὶ τὰς γυναῖκας, καὶ ὥρμησαν κατὰ τοῦ Παδισάχ· ἠκούσθη τότε ἔκρηξις ἀρῶν καὶ βλασφημιῶν, ὁ ψόφος σώματος καταπεσόντος χαμαὶ, κραυγὴ ὀξυτάτη ἀπολήξασα εἰς βόγγον ὑπόκωφον, καὶ μετὰ τοῦτο σιωπὴ βαθεῖα. Μικρὸς μετάξινος βρόχος εἶχεν ἐξακοντίσῃ εἰς τὴν αἰωνιότητα τὸν ἑνεακαιδέκατον Παδισὰχ τῆς δυναστείας τῶν Ὀσμάνων.

Ἄλλα οἰκοδομήματα, ἐκτὸς τῶν περιγραφέντων καὶ τῶν τοῦ χαρεμίου, ὑπῆρχον διεσκορπισμένα τῇδε κακεῖσε τῶν ἀλσῶν καὶ τῶν κήπων. Ὑπῆρχον ἐκεῖ οἱ λουτρῶνες Σελὶμ τοῦ Γ', οἵτινες περιελάμβανον τριακονταδύο εὐρυτάτας αἰθούσας μαρμαρίνας, καταχρύσους καὶ ζωγραφημένας· κιόσκια ὀκτάγωνα καὶ στρογγύλα, ἐπεστεγασμένα μὲ θόλους καὶ στέγας παντὸς σχήματος, ἐπισκεπούσας θαλάμους κοχλοκολλήτους καὶ στολισμένους μ'ἐπιγραφὰς ἀραβικὰς, ὅπου ἐκρέμαντο ἀπὸ παντὸς παραθύρου κλωβία χρυσᾶ ἀηδόνων καὶ ψιττακῶν, καὶ χρωματισταὶ ὅελοι διέχεον φῶς γλυκύτατον, κυανοῦν ἢ ῥοδόχρουν· κιόσκια, ὅπου οἱ Παδισὰχ ἤρχοντο ν' ἀκούσωσι γέροντας δερβίσιδες ἀναγινώσκοντας τὰς *Χιλίας καὶ μίαν νύκτας*· ἄλλα, ὅπου ἐδίδοντο τὰ πρῶτα μαθήματα τῆς ἀναγνώσεως εἰς τοὺς βασιλόπαιδας· μικρὰ κιόσκια διὰ τὰς μελέτας, σκιάδες μικραὶ διὰ νυκτερινὰς συνδιαλέξεις, φωλεαὶ καὶ εἴρκταὶ κομψαὶ, ἀνεγερθεῖσαι καὶ κατεδαφισθεῖσαι ὑπὸ μιᾶς ἰδιοτροπίας, ἐξ ὧν ἐθεᾶτό τις τὸ Σκούταρι καταπόρφυρον ἐκ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, καὶ τὸν Ὄλυμπον κατάργυρον ὑπὸ τὸ φέγγος τῆς σελήνης, καὶ ἅτινα ἀδιαλείπτως ἐθώπευον αἱ μυρίπνοοι αὖραι τοῦ Βοσπόρου, ὑφ' ὧν καταπνεόμεναι ἔτρεμον αἱ χρυσαῖ ἡμισέληνοι αἱ ἐπὶ τῆς ἄκρας τῶν λεπτῶν ὀβελίσκων ἐμπεπηγμέναι. Τέλος δ' εἰς τὸ ἀποκρυφότερον μέρος τοῦ χαρεμίου ἦτο ὁ ναΐσκος τῶν λειψάνων, ἢ *θάλαμος τῶν εὐγενῶν φορεμάτων*, ὁ κατὰ μίμησιν τῆς χρυσῆς αἰθούσης τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων, κλειόμενος διὰ θύρας ἐπαργύρου. Ἐν τῷ θαλάμῳ τούτῳ ἐφυλάττετο ὁ μανδύας τοῦ Προφήτου, ἀποκαλυπτόμενος ἐπισήμως καὶ πανηγυρικῶς ἅπαξ μόνον τοῦ ἔτους, ἐνώπιον ὅλης τῆς Αὐλῆς, ἡ βακτηρία του, τὸ τόξον του ἐγκεκλεισμένον ἐντὸς θήκης ἀργυρᾶς, τὰ λείψανα τοῦ Κααμπᾶ, καὶ ἡ πάνσεπτος καὶ τρομερὰ σημαία τοῦ ἱεροῦ πολέμου, τυλιγμένη ἐντὸς τεσσαράκοντα καλυμμάτων μεταξίνων, ἥτις εἶνε ἱκανὴ ν' ἀποτυφλώσῃ ὡς κεραυνὸς πάντα ἄπιστον, ὅστις ἤθελε τολμήσῃ ν' ἀτενίσῃ τὸ βλέμμα πρὸς αὐτήν. Πᾶν ὅ,τι εἶχεν ἡ φυλὴ ἱερώτερον, τὸ Κράτος πολυτιμότερον, ἡ δυναστεία ἐκλεκτότερον καὶ ἀπορρητότερον, ἦτο συνειλεγμένον ἐκεῖ, ἐν τῷ σκιερῷ καὶ ἀποκεχωρισμένῳ ἐκείνῳ περιβόλῳ, ἐν τῇ μικρᾷ ἐκείνῃ ἀποκρύφῳ πολίχνῃ, πρὸς ἣν ἐφαίνετο συμβάλλουσα καὶ συγκεντρουμένη ἀπανταχόθεν ἡ ἀπέραντος μητρόπολις, ὡς πληθὺς ἀπειράριθμος, θέλουσα νὰ γονυπετήσῃ καὶ προσκυνήσῃ.

Εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ τρίτου τούτου περιβόλου δεξιόθεν τοῦ εἰσερχομένου, ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν πυκνοφυλλοτέρων δένδρων, ἐν τῷ μέσῳ κρηνῶν, ὧν τὸ κελάρυσμα ἦτο ἠχηρότερον, καὶ συχνότερον τῶν πτηνῶν τὸ κελάδημα, ἔκειτο τὸ χαρέμιον, ἀποχωρισμένον ἀπὸ τῆς αὐτοκρατορικῆς πολίχνης, καὶ συγκροτούμενον ὑπὸ μικρῶν λευκῶν οἰκημάτων σκεπασμένων μὲ στέγην μολυβοσκεπῆ, σκιαζομένων ἀπὸ χρυσομηλέας καὶ πεύκας, διαχωρισμένων ἀπ' ἀλλήλων διὰ κηπαρίων περιφραγμένων μὲ τοίχους σκεπασμένους ἀπὸ αἰγοκλήματα καὶ κισσούς, ὧν ἐν μέσῳ εἴρπυζον στενωποὶ ἐπεστρωμένοι μὲ κογχύλια λεπτότατα ψηφοθετημένα, αἵτινες ἀπέλιγον ἀφανιζόμεναι

εἰς ῥοδῶνας, ἐβένους καὶ μυρσίνας. Τὰ πάντα ἐκεῖ ἦσαν μικρά, κατάκλειστα, διῃρημένα καὶ ὑποδιῃρημένα, οἱ ἐξῶσται σκεπασμένοι, τὰ παράθυρα κιγκλιδωτά, οἱ θάλαμοι ἀποκεκυρμμένοι διὰ παραπετασμάτων ῥοδοχρόων, αἱ ὕελοι χρωματισμέναι, αἱ θύραι σιδηροσκεπεῖς, αἱ στενωποὶ ἄνευ διεξόδων, ἀπανταχοῦ δὲ φῶς γλυκύτατον ὡς τὸ λυκόφως, δροσερότης ὁποία ἡ τῶν δασῶν, καὶ ἀὴρ μυστηριώδης καὶ γαλήνιος, προκαλῶν τὸν ὕπνον. Ἐδῶ ἔζη, ἠγάπα, ἔπληττε καὶ ἐδούλευεν ἀνανευομένη ἀδιαλείπτως ὅλη ἡ μεγάλη γυναικεία οἰκογένεια τοῦ Σεραγίου. Ἦτο ἀπέραντον μοναστήριον, οὗ τινος ἡ θρησκεία ἦτο ἡδονή, καὶ Θεὸς ὁ Σουλτάνος. Ἐδῶ ἦσαν τὰ αὐτοκρατορικὰ οἰκήματα. Ἐδῶ διέτριβον αἱ τέσσαρες καδίναι, αἱ ἐπίσημοι ἐρωμέναι τοῦ Μεγάλου Κυρίου, ὧν ἑκάστη εἶχεν ἴδιον κιόσκιον, ἰδίαν μικρὰν αὐλήν, τοὺς μεγάλους ἀξιωματικούς της, τὰ μὲ ἀτλαζωτὸν ἐξηρτυμένα της ἀκάτια, τὰ χρυσᾶ ὀχήματά της, τοὺς εὐνούχους της, τὰς δούλας της, καὶ *τὰ ψιλὰ διὰ τὰ σαρδάλιά της*, ἅτινα συναπετελοῦντο ἐκ τῶν εἰσοδημάτων ὁλοκλήρου ἐπαρχίας. Ἐδῶ κατῴκει ἡ βασιλομήτωρ, ἔχουσα περὶ ἑαυτὴν τὴν ἀναρίθμητον αὐλὴν τῶν *οὐστά*, αἵτινες διῃροῦντο εἰς τάξεις εἰκοσαμελεῖς καὶ τριακονταμελεῖς, ὧν ἑκάστη εἶχεν ἴδιόν τι ἔργον. Ἐδῶ εὑρίσκετο ὅλη ἡ οἰκογένεια τοῦ Παδισὰχ, θεῖαι, ἀδελφαί, θυγατέρες, ἀνεψιαί, ἥτις συναπετέλει αὐλὴν ἐν αὐλῇ, μετὰ τῶν μικρῶν καὶ νεαρῶν βασιλοπαίδων. Ἐδῶ αἱ *γεδικλῆ*, ὧν δώδεκα αἱ ὡραιότεραι ὑπηρέτουν τὸν Σουλτάνον, ἔχουσαι ἑκάστη ἴδιον τίτλον καὶ ἴδιον ἔργον· ἑκατὸν *τσαγῆρδ*, ἢ δόκιμοι, προγυμναζόμεναι, ὅπως καταλάβωσιν ἀκολούθως τὰς χηρευούσας θέσεις τῶν *οὐστά*· μυρμηκιὰ δουλίδων πάσης χώρας, παντὸς χρώματος καὶ παντὸς ἐμβλήματος, ἐκλεχθεῖσαι ἐκ τοῦ μέσου χιλιάδων, αἵτινες διέχεον εἰς τὸν ἀπέραντον ἐκεῖνον γυναικωνῖτην, διῃρημένον δίκην κυψέλης εἰς ἀπειράριθμα μικρὰ κελλία, φρύαγμά τι νεότητος εὐρώστου, θερμόν τι ἄρωμα ἀσιατικῆς καὶ ἀφρικανικῆς ἡδυπαθείας, ὅπερ ἐπλήρου ζάλης τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐν τῷ χαρεμίῳ τούτῳ Θεοῦ, ὁπόθεν μεταφερομένη εἰς τὰ φοβερά του πάθη, διεχέετο ἔπειτα ἐφ' ὅλον τὸ πρόσωπον τοῦ Κράτους.

Πόσαι ἀναμνήσεις μεταξὺ τῶν δένδρων τῶν κήπων τούτων καὶ τῶν τοίχων τῶν λευκῶν τούτων μονυδρίων! Πόσαι ὡραῖαι κόραι τοῦ Καυκάσου καὶ τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, τῶν ὀρέων τῆς Ἀλβανίας καὶ τῆς Αἰθιοπίας, τῆς ἐρήμου καὶ τῆς θαλάσσης, μουσουλμανίδες, ναζαρηναί, εἰδωλολάτριδες, κατακτηθεῖσαι ἀπὸ πασάδες, ἀγορασθεῖσαι ἀπὸ ἐμπόρους, δωρηθεῖσαι ἀπὸ ἡγεμόνας, ἁρπασθεῖσαι ἀπὸ πειρατάς, διῆλθον ὡς σκιαὶ ὑπὸ τοὺς ἐπαργύρους τούτους θολίσκους! Οὗτοι εἶνε οἱ τοῖχοι καὶ οὗτοι οἱ θόλοι, οἵτινες εἶδον ἐκμαινόμενον, μὲ τὴν κεφαλὴν ἀνθοστερῆ καὶ τὸν πώγωνα ἐξαστράπτοντα ἐκ τῶν πολυτίμων λίθων, τὸν πρῶτον Ἰβραὴμ, οὗ ἕνεκα ὑπερετιμήθησαν αἱ δοῦλαι εἰς ὅλας τὰς ἀγορὰς τῆς Ἀσίας, καὶ ἐδεκαπλασιάσθη ἡ τιμὴ τῶν ἀρωμάτων τῆς Ἀραβίας· οἵτινες παρεστάθησαν εἰς τὰς παραφορὰς τῆς νοσερᾶς φιληδονίας Μουρὰδ τοῦ Γ', πατρὸς ἑκατὸν υἱῶν· οἵτινες εἶδον Μουρὰδ τὸν Α', γεγηρακότα ἤδη ἐν ἡλικίᾳ τριάκοντα ἐτῶν, νὰ ὁρμᾷ ταλαντευόμενος πρὸς τὰς ἀτίμους περιπτύξεις, καὶ οἵτινες ὑπῆρξαν μάρτυρες τῶν ὀργίων καὶ μανιῶν Σελὶμ τοῦ Β'. Ταύτας τὰς στενωποὺς διήρχοντο τὴν νύκτα, μεμεθυσμένοι ἐκ τοῦ οἴνου καὶ ἐκ τῆς ἀσελγείας, οἱ θηριώδεις ἐκεῖνοι ἀκόλαστοι, εἰς οὓς ἡ βασιλομήτωρ, οἱ βεζίριδες, καὶ οἱ πασσάδες προσφέροντες δούλας καὶ πάλιν δούλας, δὲν ἔκαμνον ἄλλο τι παρὰ νὰ ἐξάπτωσιν ἔτι μᾶλλον τὰς ἐπιθυμίας των· καὶ ἔτρεχον ἀπὸ κιοσκίου εἰς κιόσκιον, ζητοῦντες ἡδονὴν καὶ ἀντ' αὐτῆς εὑρίσκοντες τὸν σπασμὸν μέχρις οὗ ἡ τεταραγμένη των φαντασία τοὺς ἔσυρε λυσσώδεις ἐκτὸς τῶν ἀνακτόρων, καὶ μετέφερεν αὐτοὺς εἰς τὰ μελαγχολικὰ τείχη τοῦ Ἐσκὶ-Σεράϊ, ὅπως εὕρωσιν ἐκεῖ τὰ λείψανα τῶν πρώην περιωνύμων καλλονῶν. Ἐδῶ ἐτελοῦντο αἱ παράδοξοι ἐκεῖναι νυκτεριναὶ ἑορταί, καθ' ἃς ἐπὶ τῶν θόλων, ἐπὶ τῶν στεγῶν καὶ ἐπὶ τῶν δένδρων ἐσχεδιάζοντο διὰ χαρακτήρων πυρίνων τὰ πλοῖα τοῦ στόλου, καὶ χιλιάδες ἀγγείων ἀνθοφόρων ἐλλαμπομένων ὑπὸ χιλιάδων φλογῶν, ἀνταναχλωμένων ἀπὸ ἀναρίθμητα κάτοπτρα, ἅτινα παρίστων τὴν εἰκόνα ἀπεράντου κήπου φλεγομένου, ὅπου ἑκατοντάδες ὡραίων γυναικῶν συνεθλίβοντο περὶ ἀγορᾶς πλήρους θησαυρῶν, καὶ οἱ εὐνοῦχοι ἀνελάμβανον εἰς τὰς ἀγκάλας των σπασμωδῶς ἀναταρασσομένας τὰς ἡμιγύμνους δούλας, ὅσαι εἶχον ἐγκαταλειφθῇ ἐν τῷ στροβίλῳ τῶν ἐκμανῶν χορῶν, ἐν μέσῳ τοῦ καπνοῦ μυρίων θυμιαματηρίων, ὃν ὁ ἄνεμος τῆς Προποντίδος διεσκόρπιζε καθ' ὅλον τὸ Σεράγιον ὁμοῦ μὲ τὸν ἦχον μουσικῆς βαρβάρου καὶ πολεμικῆς.

Ἂς ἀναστήσωμεν τὴν ζωὴν ταύτην ὁποία ἦτο ὡραίαν τινὰ ἡμέραν τοῦ Ἀπριλίου, ἐπὶ τῆς βασιλείας Σουλεϊμὰν τοῦ μεγάλου καὶ Ἀχμὲδ τοῦ Γ'. Ὁ οὐρανὸς εἶνε γαλήνιος, ὁ ἀὴρ εὐώδης ἐκ τῶν ἐαρινῶν ἀρωμάτων, οἱ δὲ κῆποι ἀνθοστεφεῖς. Διὰ τῶν στενωπῶν τῶν κήπων, βεβρεγμένων ἀκόμη ἐκ τῆς δρόσου, περιφέρονται σχολαῖοι εὐνοῦχοι μαῦροι ἐνδεδυμένοι χρυσᾶς ἐφεστρίδας, καὶ διέρχονται δοῦλαι περιβεβλημέναι ἐσθῆτας μὲ ῥαβδώσεις ζωηρῶν χρωμάτων, φέρουσαι καὶ ἐπαναφέρουσαι ἀγγεῖα καὶ κάνιστρα σκεπασμένα μὲ πέπλον πράσινον διὰ μέσου τῶν κιοσκίων καὶ μαγειρείων. Αἱ *οὐστὰ* τῆς Βαλιδὲς συναντῶνται ὑπὸ τὰς μικρὰς μαυρουσίας ἀψίδας μὲ τὰς *γεδικλῆ* τοῦ Σουλτάνου, αἵτινες διέρχονται ἀγερώχως, ἀκολουθούμεναι ἀπὸ δούλας δοκίμους, φερούσας τὰ αὐτοκρατορικὰ ἀσπρόῤῥουχα. Ὅλα τὰ

βλέμματα στρέφονται πρὸς ἓν μέρος· ἐξῆλθεν ἐκ μικρᾶς θύρας καὶ ἠφανίσθη ἀναβᾶσα διὰ μικρᾶς κλίμακος ἡ νεωτέρα τῶν δώδεκα προνομιούχων *γεδικλῆ*, ἡ οἰνοχόος, νεᾶνις Συρία, εὐλογημένη ὑπὸ τοῦ Ἀλλὰχ, ἥτις ἤρεσεν εἰς τὸν Μέγαν Κύριον, ὅστις καὶ ἀπένειμεν εἰς αὐτὴν τὸν τίτλον *κόρη τῆς εὐτυχίας*, καὶ θὰ χορηγήσῃ εἰς αὐτὴν καὶ τὴν σαμουρόγουναν, ἅμα ὡς παράσχῃ τὸ ἐλάχιστον σημεῖον ὅτι εἶνε μήτηρ. Μακρὰν ἐκεῖθεν, ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν πλατάνων, παίζουσιν οἱ γελωτοποιοὶ τοῦ Σουλτάνου, ἐνδεδυμένοι μὲ φορέματα ἀρλεκίνεια, καὶ νάννοι δύσμορφοι, φέροντες ἐπὶ κεφαλῆς σαρίκια ὑπερμεγέθη καὶ δυσανάλογα. Ἔτι περαιτέρω, ὄπισθεν αἱμασιᾶς, γιγάντειος εὐνοῦχος διατάττει δι' ἑνὸς ἀδιοράτου νεύματος τῶν δακτύλων καὶ τῆς κεφαλῆς πέντε βωβοὺς, ἐκτελεστὰς βασάνων, νὰ ὑπάγωσιν εἰς τοῦ Κηζλὰρ-ἀγᾶ, ὅστις τοὺς ζητεῖ χάριν ὑποθέσεώς τινος μυστικῆς. Δύο μειράκια, ἀμφιβόλου κάλλους, ἐνδεδυμένα μετὰ γυναικείας φιλαρεσκείας, κυνηγοῦνται τρέχοντα μεταξὺ τῶν αἱμασιῶν κήπου σκιαζομένου ὑπὸ πλατάνου ἀπειρομεγέθους. Εἰς ἄλλο τι μέρος ὅμιλος δουλίδων σταματᾷ ἐξαίφνης καὶ διχάζεται εἰς δύο πτέρυγας ὑποκλινομένας, ὅπως ἀφήσῃ δίοδον πρὸς διάβασιν τῆς Κεαγιὰ, μεγάλης διοικητρίας τοῦ χαρεμίου, ἥτις ἀποδίδει τὸν χαιρετισμὸν διὰ κλίσεως μικρᾶς τοῦ ῥαβδίου της κεκοσμημένου μὲ ἀργυρᾶ ἐλάσματα, ὅπερ εἰς ἓν τῶν ἄκρων του φέρει τὴν αὐτοκρατορικὴν σφραγῖδα. Κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ στιγμὴν ἡ θύρα γειτονικοῦ κιοσκίου ἀνοίγεται, καὶ ἐξ αὐτῆς ἐξέρχεται καδίνα μὲ φόρεμα γαλάζιον, τυλιγμένη εἰς πυκνὸν λευκὸν πέπλον, ἀκολουθουμένη ὑπὸ τῶν δουλίδων της, ἥτις μὲ τὴν ἄδειαν τῆς διοικητρίας, ἣν ἔχει λάβει πρὸ μιᾶς ἡμέρας, ὑπάγει νὰ παίξῃ τὴν ἱπταμένην σφαῖραν μετὰ μιᾶς ἄλλης καδίνας, περικάμπτουσα δὲ πυκνήν τινα δενδροστοιχίαν, συναντᾷ καὶ χαιρετᾷ νωχελῶς ἀδελφήν τινα τοῦ Σουλτάνου, ἥτις ὑπάγει εἰς τὸ λουτρὸν μετὰ τῶν θυγατρίων καὶ τῶν δουλίδων της. Εἰς δὲ τὸν μυχὸν τῆς μικρᾶς δενδροστοιχίας, πρὸ τοῦ κιοσκίου ἄλλης καδίνας, κάτωθεν χαριέσσης στέγης ἐπιστηριζομένης ἐπὶ τεσσάρων κιονίσκων ὑψηλῶν καὶ ῥαδινῶν ὡς τὰ στελέχη φοινίκων, εὐνοῦχός τις ἀναμένει ἓν νεῦμα ὅπως εἰσαγάγῃ ἑβραίαν, πωλήτριαν πολυτίμων λίθων, ἥτις μετὰ πολλὰς ῥαδιουργίας ἐπέτυχε τὸ δικαίωμα νὰ εἰσέρχεται εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν χαρέμιον, ὅπου μετὰ τῶν ἀδαμάντων θὰ συνεισαγάγῃ καὶ ἀποστολὰς μυστικὰς πασάδων φιλοδόξων καὶ ἐραστῶν παρατόλμων. Εἰς δὲ τὸ ἀντίθετον ἄκρον τοῦ χαρεμίου, ἡ χανούμ, ἡ ἐπιτετραμμένη νὰ ἐπισκέπτεται τὰς νέας δούλας, ὑπάγει ζητοῦσα τὴν Διοικήτριαν, ὅπως ἀναφέρῃ εἰς αὐτὴν, ὅτι ἡ ἀβυσσινὴ νεᾶνις, ἡ παρουσιασθεῖσα πρὸ μιᾶς ἡμέρας, φαίνεται εἰς αὐτὴν ἀξία ὅπως γείνῃ δεκτὴ μεταξὺ τῶν *γεδικλῆ*, ἐὰν δὲν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν μικρός τις φακὸς, ὃν φέρει ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου. Ἐν τούτοις ἐντὸς λειμωνίσκου περιφραγμένου ἀπὸ μυρσίνας, ὑπὸ σκιάδα κλήματος ὑψηλὴν συναθροίζονται αἱ εἴκοσι τροφοὶ τῶν βασιλοπαίδων, ὅσοι ἐγεννήθησαν ἐντὸς τοῦ ἔτους, καὶ ὅμιλος δουλίδων παίζουν τὸν αὐλὸν καὶ τὴν κιθάραν ἐν μέσῳ κύκλου σιρτώντων θυγατρίων, φερόντων ἐνδύματα ἐκ κυανοχρόου μεταξοπτίλλου καὶ ἀτλαζωτοῦ πορφυροῦ, πρὸς ἃ ἡ Σουλτάνα Βαλιδὲ ῥίπτει γλυκύσματα ἐκ τοῦ ὕψους ἑνὸς ἡλιακοῦ. Διέρχονται αἱ διδασκάλισσαι, ὅσαι ὑπάγουν νὰ δώσουν μαθήματα χοροῦ, μουσικῆς καὶ κεντήματος εἰς τὰς *τσαγῆρδ*· εὐνοῦχοι φέροντες μεγάλας παροψίδας πλήρεις γλυκυσμάτων ἐν εἴδει σκύμνων καὶ ψιττακῶν, δουλίδες φέρουσαι ἐν ἀγκάλαις μεγάλα ἀνθοφόρα ἀγγεῖα καὶ βαρεῖς τάπητας, δῶρα μιᾶς σουλτάνας καὶ μιᾶς καδίνας, μιᾶς καδίνας πρὸς τὴν Βαλιδὲν, καὶ τῆς Βαλιδὲς πρὸς τὰς ἀνεψιάς. Ἡ θησαυροφύλαξ τοῦ χαρεμίου φθάνει φέρουσα ἐπὶ τοῦ προσώπου μίαν εἴδησιν: τὰ αὐτοκρατορικὰ πλοῖα, τὰ ἐξαποσταλέντα ἐναντίον τῶν βενετικῶν καὶ γενουαϊκῶν κατέργων, ἀπήντησαν αὐτὰ εἴκοσι μίλια μακρὰν τοῦ λιμένος τῆς Σύρου, καὶ κατέσχον ὅλον τὸ φορτίον τῶν μεταξωτῶν καὶ μεταξοπτίλλων ὑπὲρ τοῦ χαρεμίου τοῦ Παδισάχ. Φθάνει ἔπειτα δρομαίως εὐνοῦχός τις φέρων πρὸς σουλτάναν τρέμουσαν τὴν ἀγγελίαν, ὅτι ἡ ἐγχείρησις τοῦ παιδίου ἐπέτυχε θαυμάσια, καὶ μετ' ὀλίγον καταφθάνουσι δύο ἄλλοι εὐνοῦχοι, ὧν ὁ μὲν προσφέρει πρὸς τὴν Σουλτάναν ἐπὶ παροψίδος ἀργυρᾶς τὸ τεμάχιον τοῦ μέλους τὸ ἀποκοπὲν ὑπὸ τοῦ χειρουργοῦ, ὁ δὲ πρὸς τὴν Βαλιδὲν ἐπὶ χρυσῆς παροψίδος τὸ καθημαγμένον μαχαίριον. Ἀδιακόπως ἀνοίγονται καὶ κλείονται θύραι, ἀνυψοῦνται καὶ καταπίπτουσι παραπετάσματα, ὅπως διαβιβασθῶσιν εἰδήσεις, ἀποστολαὶ, δωρήματα, γραολογίαι. Ὅστις θὰ ἠδύνατο νὰ εἰσχωρήσῃ ἄνωθεν διὰ τῶν θόλων καὶ τῶν στεγῶν, καὶ ἐμβαθύνῃ τὸ βλέμμα του εἰς τὰ ἔνδον, οὗτος ἤθελεν ἴδῃ ἐντὸς μιᾶς αἰθούσης μίαν σουλτάναν εἰς τὸ παράθυρον, βλέπουσαν μελαγχολικῶς διὰ τῶν ἀτλαζωτῶν παραπετασμάτων τὰ κυανόχροα ὄρη τῆς Ἀσίας, καὶ συλλογιζομένην ἴσως τὸν ἄνδρα της, ὡραῖόν τινα πασᾶν, διοικητὴν ἀπωτάτης τινὸς ἐπαρχίας, ὅστις ἡρπάσθη ἀπὸ τὰς ἀγκάλας της κατὰ τὴν συνήθειαν μεθ' ἑξ μῆνας ἔρωτος, διότι δὲν ἀπέκτησαν τέκνα· ἐντὸς ἄλλης μικρᾶς αἰθούσης μαρμαρίνης καὶ στολισμένης μὲ κάτοπτρα, καδίνα πεντεκαιδεκαέτις, ἥτις ἀναμένει κατὰ τὴν ἡμέραν μίαν ἐπίσκεψιν τοῦ Παδισὰχ, καὶ ἀστεΐζεται παιδικῶς ἐν τῷ μέσῳ ὁμίλου δουλίδων, αἵτινες τὴν ἀλείφουσι μῦρα καὶ τὴν στολίζουσι μ' ἄνθη, ἐξυμνοῦσαι καὶ τὰ ἀποκρυφότερά της κάλλη διὰ δουλικῶν ἐνδείξεων θαυμασμοῦ καὶ χαρᾶς· σουλτάναι νέαι, αἵτινες τρέχουσιν ἐντὸς κηπαρίων περιφράκτων, περὶς δεξαμενῶν στιλβουσῶν ἐκ τῶν ἐν αὐταῖς χρυσῶν

χθύων, ἐν ᾧ τὰ κογχύλια τῶν στενωπῶν τρίζουσιν ὑπὸ τὰ ἐκ λευκοῦ ἀτλαζωτοῦ παπούτσιά των· ἄλλαι ὠχραί, καθήμεναι εἰς τὸν μυχὸν σκοτεινῶν θαλαμίσκων, τοιουτοτρόπως, ὥστε νομίζεις ὅτι μελετῶσιν ἐκδικήσεις· μικραὶ αἴθουσαι σκεπασμέναι μὲ τάπητας ὁλοσηρικοὺς, ὅπου παιδία καταδικασθέντα εἰς θάνατον ἅμα τῇ γεννήσει των, σκιρτῶσιν ἐπὶ προσκεφαλαίων ἐξ ἀτλαζωτοῦ φέροντος χρυσᾶς ῥαβδώσεις, καὶ ὑπὸ τραπέζια κοχλοκόλλητα· ὡραῖαι βασιλόπαιδες γυμναὶ ἐντὸς λουτρῶν ἐκ μαρμάρου τῆς Πάρου· *γεδικλὴ* ὑπνώττουσαι ἐπὶ τῶν ταπήτων· συναθροίσεις δουλίδων καὶ εὐνούχων καὶ διαβάσεις αὐτῶν ἔνθεν κακεῖθεν διὰ τῶν ὑποστέγων ἡλιακῶν, διὰ τῶν ἀποκρύφων κλιμάκων, ὑπὸ τὰς στοὰς, διὰ τῶν ἡμισκοτείνων διαδρόμων· ἀπανταχοῦ δὲ πρόσωπα περίεργα ὄπισθεν τῶν κιγκλίδων, χαιρετισμοὶ ἄλαλοι διαμειβόμενοι μεταξὺ τῶν ἡλιακῶν καὶ τῶν κήπων, νεύματα λαθραῖα ὄπισθεν τῶν παραπετασμάτων, διαλογίσκοι μὲ μονοσύλλαβα μεταξὺ δύο ὀπῶν, διακοπτόμενοι ἐκ διαλειμμάτων ἀπὸ καγχασμοὺς ἠχηροὺς καὶ συγκοπτομένους, εἰς οὓς ἐπακολουθοῦσι διαδράσεις ταχεῖαι μορφῶν, αἵτινες ἀφανίζονται παρὰ τοὺς μοναστικοὺς τοίχους.

Ἀλλ' ἐν τῷ λαβυρίνθῳ ἐκείνῳ τῶν κήπων καὶ τῶν ναΐσκων δὲν διεσταυρώνοντο μόνον ῥαδιουργίαι ἐρωτικαὶ καὶ φλυαρήματα παιδαριώδη· ἀλλὰ διὰ τῶν συναρμογῶν ὅλων τῶν θυρῶν καὶ τῶν ὀπῶν ὅλων τῶν κιγκλίδων παρεισεχώρει καὶ ἡ πολιτική, καὶ ἡ ἐπὶ τῶν πολιτικῶν πραγμάτων δύναμις τῶν ὡραίων ὀφθαλμῶν δὲν ἦτο μικροτέρα ἐκεῖ παρὰ εἰς τὰ ἀνάκτορα τῆς δύσεως· ἡ δὲ μονήρης καὶ μονότονος ζωὴ τοῦ χαρεμίου ἐπηύξανεν ἔτι μᾶλλον τῆν ἔντασιν τῶν ἐν αὐτῷ ζηλοτυπιῶν καὶ φιλοδοξιῶν. Αἱ διάλιθοι ἐκεῖναι μικραὶ κεφαλαὶ συνετάραττον ἐκ τῶν μικρῶν ἐκείνων εὐωδῶν φυλακῶν των τὰς αὐλὰς, τὰ διβάνια, τὸ σεράγιον ὁλόκληρον. Διὰ τῶν εὐνούχων συνεννοοῦντο μὲ τὸν μουφτῆν, μὲ τοὺς βεζίριδες καὶ μὲ τοὺς ἀγάδες τῶν γιανιτσάρων. Οἱ διοικηταὶ τῶν κτημάτων των, μὲ τοὺς ὁποίους ἠδύναντο νὰ συνδιαλέγωνται ὄπισθεν ἑνὸς παραπετάσματος ἢ ἑνὸς κιγκλιδώματος περὶ τῶν ἰδίων αὐτῶν συμφερόντων, εἶχον αὐτὰς ἐνημέρους πρὸς πάντα ὅσα συνέβαινον ἐν τοῖς ἀνακτόροις καὶ τῇ πρωτευούσῃ, καὶ τὰ ἐλάχιστα ἀκόμη· ὅθεν καὶ ἐγνώριζον τοὺς κινδύνους, ὑφ' ὧν ἐπαπειλοῦντο, ἐμάνθανον τοὺς πολιτικοὺς, ἐξ ὧν εἶχον νὰ φοβῶνται ἢ ἠδύναντο νὰ ἐλπίζωσί τι, καὶ ἐξύφαινον μετὰ μεγίστης ὑπομονῆς τὰς μυσηριώδεις συνωμοσίας, αἵτινες κατεκρήμνιζον τοὺς ἐχθρούς των καὶ ἀνύψουν τοὺς προστατευομένους των. Ὅλα τὰ κόμματα τῆς Αὐλῆς καὶ τοῦ Κράτους εἶχον ἐκεῖ μέτα μίαν ῥίζαν, ἑκατὸν ῥίζας, διακλαδιζομένας εἰς τὰς καρδίας τῶν βασιλομητόρων, τῶν ἀδελφῶν τοῦ Σουλτάνου, τῶν καδινῶν, τῶν ὀδαλικισσῶν. Ὑπῆρχον ζητήματα καὶ πόλεμοι ἀτελεύτητοι περὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν παίδων, περὶ τοῦ γάμου τῶν θυγατέρων, περὶ τῶν προικοδοτήσεων, περὶ τῶν ἐν ταῖς ἑορταῖς προτιμήσεων, περὶ τῆς εἰς τὸν θρόνον διαδοχῆς τῶν βασιλοπαίδων, περὶ εἰρήνης καὶ περὶ πολέμου. Αἱ ἰδιοτροπίαι τῶν ὡραίων τοῦ χαρεμίου ἐξέπεμπον στρατιὰς ἐκ τριακοντακισχιλίων γιανιτσάρων καὶ τεσσαρακοντακισχιλίων σπαχίδων, οἵτινες ἐκάλυπτον μὲ πτώματα τὰς ὄχθας τοῦ Δανουβίου, καὶ στόλους ἐξ ἑκατὸν πλοίων, οἵτινες καθήμασσον τὸν Εὔξεινον καὶ τὸ Αἰγαῖον. Εἰς αὐτὰς κατέφευγον διὰ μυστικῶν ἐπιστολῶν οἱ ἡγεμόνες τῆς Εὐρώπης, παρακαλοῦντες ὅπως συνεργήσωσιν εἰς τὴν αἰσίαν ἔκβασιν τῶν διαπραγματεύσεων. Ἐκ τῶν λευκῶν χειριδίων των ἐξήρχοντο τὰ διατάγματα, ὅσα ἐχορήγουν τὰς διοικήσεις τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοὺς μεγάλους βαθμοὺς τοῦ στρατοῦ. Αἱ θωπεῖαι τῆς Ῥοξολάνης ἔσφιξαν περὶ τὸν λαιμὸν τῶν μεγάλων βεζίριδων Ἀχμὲδ καὶ Ἰβραὴμ τὸν βρόχον. Τὰ φιλήματα τῆς Σαφφιὲ, τῆς ὡραίας Βενετίδος, *τοῦ μαργαρίτου καὶ κόχλου τοῦ χαλιφάτου*, συνετήρησαν ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη τὰς φιλικὰς σχέσεις μεταξὺ τῆς Πύλης καὶ τῆς Ἐνετικῆς Δημοκρατίας. Αἱ ἑπτὰ καδίναι Μουρὰδ τοῦ Γ' ἐκυβέρνησαν τὸ Κράτος κατὰ τὰ τελευταῖα εἴκοσιν ἔτη τοῦ δεκάτου ἕκτου αἰῶνος. Ἡ ὡραία Μακπεῖκὲρ, ἡ *σεληνόμορφος*, ἡ καδίνα τῶν δισχιλίων καὶ ἑπτακοσίων σαλίων, ἐβασίλευσεν ἐπὶ τῶν δύο θαλασσῶν καὶ τῶν δύο κόσμων ἀπὸ Ἀχμὲδ τοῦ Α' μέχρι Μωάμεθ τοῦ Δ'. Ἡ Ῥέβια Γκιουλνοὺζ, ἡ ὀδαλίκισσα τῶν ἑκατὸν ἀργυρῶν ὀχημάτων, ἐσχημάτιζε τὰ αὐτοκρατορικὰ διβάνια τὰ πρῶτα δέκα ἔτη τοῦ δευτέρου ἡμιολίου τοῦ δεκάτου ἑβδόμου αἰῶνος. Ἡ Σεκερμπουλὶ, ἤτοι *τεμάχιον σακχάρεως*, ἔστελλε, χάριν τῶν ἰδίων αὐτῆς σκοπῶν, νὰ ταξειδεύῃ μεταξὺ Σταμπούλ καὶ Ἀδριανουπόλεως ὥς τι αὐτόματον, τὸν αἱμοχαρῆ Ἰβραήμ.

Ποία σύγχυσις ὑποθέσεων, ποία πλεκτάνη κατασκοπειῶν φοβερῶν καὶ φλυαριῶν παιδαριωδῶν πρέπει νὰ ὑπῆρχεν ἐκεῖ ἐν τῇ μικρᾷ ἐρωτικῇ καὶ πανισχύρῳ ἐκείνῃ πολίχνῃ! Διερχόμενος τὰς δενδροστοιχίας ἐκείνας, ἐνόμιζον ὅτι ἤκουα ἀπανταχόθεν ψιθύρισμα ταχὺ φωνῶν γυναικείων, αἵτινες ἀνέπτυσσον, ἐρωτῶσαι καὶ ἀποκρινόμεναι, ὅλα τὰ ἀπόῤῥητα χρονικὰ τοῦ σεραγίου. Ἔπρεπε δὲ νὰ εἶνε παραδόξως ποικίλα καὶ πολυδαίδαλα τὰ χρονικὰ ταῦτα. Τὰ ζητήματα, περὶ ὧν ὁ λόγος, ἦσαν ταῦτα περίπου: ποίαν καδίναν ἔφερεν ὁ Σουλτάνος τὸ θέρος εἰς τὸ κιόσκιον τῶν Γλυκῶν νερῶν· ποίαν προῖκα ἀπεφάσισαν νὰ δώσουν εἰς τὴν τρίτην θυγατέρα τοῦ Παδισὰχ, ἥτις ἐπρόκειτο νὰ νυμφευθῇ τὸν ἀρχιναύαρχον· εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἡ βοτάνη, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ὁ μάγος Τσουγαὰ εἰς τὴν παιδαγωγὸν Ῥαζγκιὲ, ἔκαμε νὰ συλλάβῃ ἡ τρίτη καδίνα τοῦ Σουλτάνου, ἥτις εἶνε στεῖρα

ἀπὸ τριῶν ἐτῶν; ἦτο βέβαιον ὅτι ἡ εὐνοουμένη Γκιαμφεδὰ ἐπέτυχε διὰ τὸν σατράπην τῆς Ἀνατολῆς τὴν σατραπείαν τῆς Καραμανίας; Ἀπὸ κιοσκίου εἰς κιόσκιον ἐκυκλοφόρει ἡ εἴδησις, ὅτι ἐπὶ τῷ αἰσίῳ τοκετῷ τῆς πρώτης καδίνας ὁ νέος μέγας βεζίρης, θέλων νὰ ὑπερβῇ τὸν προκάτοχόν του, ἔπεμψε δῶρον λίκνον ὁλάργυρον καὶ σμαραγδοκόλλητον· ὅτι ἡ ἐκλεκτὴ τοῦ Σουλτάνου ἦτο ἡ δουλὶς ἡ δωρηθεῖσα ὑπὸ τῆς *Κεαγιὰ-χαρὲμ*, καὶ ὄχι ἡ δωρηθεῖσα ὑπὸ τοῦ πασᾶ τῆς Ἀδριανουπόλεως· ὅτι ἀποθανόντος τοῦ λευκοῦ ἀρχιευνούχου, ὅστις ἔπνεεν ἐσχάτως τὰ λοίσθια, ὁ νέος παῖς Μεχμὲδ ἐξηγόρασε διὰ τῆς θυσίας τῆς ἀνδρικότητός του τὸ ὑπούργημα τοῦτο, εἰς ὃ ἐπωφθαλμία πρὸ τόσου καιροῦ. Φήμη ὑπόκωφος διέτρεχεν ὅτι δὲν θὰ ἐξετελεῖτο πλέον τὸ σχέδιον τοῦ Σινὰν περὶ τῆς κατὰ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν διώρυγος, ὅπως μὴ ἀπομακρυνθῶσιν οἱ ἐργάται οἱ καταγινόμενοι εἰς τὴν ἀνέγερσιν τοῦ νέου κιοσκίου διὰ τὴν σουλτάναν Μπάφφο· καὶ ὅτι ἡ καδίνα Σαχαραΐ, πεντεκαιτριακοντοῦτις, κλαίει δύο ἤδη ἡμέρας καὶ δύο νύκτας, διότι φοβεῖται μὴ ἀποπεμφθῇ εἰς τὸ παλαιὸν Σεράγιον· ὅτι ὁ γελωτοποιὸς Ἀχμὲδ ἔκαμε τὸν σουλτάνον νὰ γελάσῃ τόσον πολὺ, ὥστε οὗτος διώρισεν αὐτὸν παρευθὺς ἀγᾶν τῶν Γενιτσάρων. Ἀκολούθως ἐπήρχοντο χίλιαι φλυαρίαι περὶ τῶν προσεχῶν ἑορτῶν διὰ τοὺς γάμους τοῦ Ὀσμὰν πασᾶ μὲ τὴν σουλτάναν Οὐμμετουλὰ, καθ' ἃς εἷς ὀρειχάλκινος δράκων θὰ ἐξήμει φλόγας εἰς τὸ Ἄτ-μεϊδάν· περὶ τῆς νέας ἐνδυμασίας τῆς σουλτάνα-βαλιδὲς, ὅλης ἀπὸ σαμουρόγουναν, ἧς ἕκαστον κομβίον ἦτο πολύτιμος λίθος ἀξίας ἑκατὸν χρυσῶν σκούδων· περὶ τοῦ εἰσοδήματος τῆς Βλαχίας, ὅπερ ἀπενεμήθη ὡς σιτηρέσιον εἰς τὴν καδίναν Καμαριτζὲν, *τὴν σελήνην τοῦ κάλλους*, καὶ περὶ τοῦ μικροῦ αἱματοχρόου ῥόδου τοῦ ἀνακαλυφθέντος εἰς τὸν τράχηλον τῆς *τσαματσιρούστα*, τῆς φύλακος τῶν ἀσπροῤῥούχων τοῦ Σουλτάνου, καὶ περὶ τῆς ὡραίας οὐλότριχος κόμης τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς δημοκρατίας τῆς Γενούας, καὶ περὶ τῆς θαυμασίας αὐτογράφου ἐπιστολῆς τῆς πρώτης γυναικὸς τοῦ Σάχου τῆς Περσίας, ἣν αὕτη ἔπεμψεν εἰς ἀπάντησιν τῆς σουλτάνας Κουῤῥὲμ, *τῆς φαιδρᾶς*. Ὅλαι αἱ εἰδήσεις, ὅσαι εἶχον φθάσῃ ἐκεῖ ἐκ τῆς πρωτευούσης, ὅλα τὰ θορυβώδη συμβάματα, ὅσα ἐνεφιλοχώρησαν εἰς τὰς συζητήσεις τοῦ διβανίου, ὅλα ὅσα ἠκούσθησαν τὴν παρελθοῦσαν νύκτα εἰς τὸ Σεράγιον, ἐσχολιάζοντο καὶ ἠτιολογοῦντο μέχρι τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν ἐν τοῖς κηπαρίοις ἐκείνοις ὑπὸ ἑκατὸν ὁμίλων μικρῶν κεφαλῶν προφυλακτικῶν καὶ περιέργων. Ἐκεῖ διεδίδοντο ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα καὶ ἀπὸ στόματος εἰς στόμα τὰ ἀνώνυμα ποιημάτια τῶν παδισὰχ, οἱ θλιβεροὶ καὶ ἐλεύθεροι στίχοι Ἀβδοὺλ-βακὶ *τοῦ ἀθανάτου*, καὶ τὰ ἐξαστράπτοντα ποιήματα τοῦ Ἀμποῦ-Σοὺδ, οὗτινος «ἑκάστη λέξις ἦτο εἷς ἀδάμας», καὶ τὰ ὄπιον καὶ οἶνον ἀποπνέοντα ἄσματα τοῦ Φουζουλὶ, καὶ αἱ ἐναρμόνιοι αἰσχρολογίαι τοῦ Γαζαλί. Τὰ πάντα δὲ μετεβάλλοντο ἅμα μεταβαλλομένου τοῦ χαρακτῆρος καὶ τοῦ βίου τῶν παδισάχ. Ἄλλοτε διήρχετο ὡς τις αὔρα τρυφερότητος καὶ μελαγχολίας τὸν μικρὸν ἐκεῖνον κόσμον, καὶ τότε ἦθός τι κομψῆς ἀξιοπρεπείας ἀνύψου ὅλα τὰ μέτωπα, ἡ μανία τῆς πολυτελείας κατηυνάζετο, οἱ συρμοὶ διωρθοῦντο, ἡ γλῶσσα ἀποκαθήρετο, ἡ πρὸς τὰς εὐγενεῖς ἀναγνώσεις κλίσις ἀνεγεννᾶτο, ὅλος ὁ κόσμος ἐπεδεικνύετο σύννοιαν καὶ εὐλάβειαν θρησκευτικὴν, καὶ αὐταὶ δ' αἱ ἑορταὶ, χωρὶς νὰ εἶνε ὀλιγώτερον λαμπραὶ, ἦσαν τελεταὶ φαιδραὶ μὲν, ἀλλὰ κόσμιαι. Ἄλλοτε ἀπ' ἐναντίας ἀνέβαινεν εἰς τὸν θρόνον Παδισὰχ ἀνατραφεὶς ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἐν τῇ ἀκολασίᾳ καὶ τῇ παραφροσύνῃ, καὶ τότε ἀνέκτα τὸ κράτος αὐτῆς ἡ θεὰ Ἡδυπάθεια, αἱ καλύπτραι κατέπιπτον, ἡ ἄνευ ὑπαινιγμῶν καὶ ὑπονοουμένων γλῶσσα ἐπανήρχετο μετὰ τῶν θορυβωδῶν καγχασμῶν· οἱ παλιγκάπηλοι τοῦ κάλλους ἀνεχώρουν διὰ τὴν Γεωργίαν καὶ Κιρκασσίαν· αἱ νεάνιδες συνέῤῥεον ἀπανταχόθεν· ἑκατὸν γυναῖκες ἠδύναντο νὰ σεμνύνωνται διὰ τὰς περιπτύξεις τοῦ μεγάλου Κυρίου, τὰ κιόσκια ἔβριθον λίκνων, τὰ ταμεῖα τοῦ θησαυροφυλακείου ἐξέχεον χειμάῤῥους χρυσοῦ, οἱ οἶνοι τῆς Κύπρου καὶ Οὐγγαρίας ἐκάχλαζον ἐπὶ τῶν ἀνθοστεφῶν τραπεζῶν, τὰ Σόδομα ἐπῆραν τὴν κεφαλὴν, ἡ Λέσβος ἐθριάμβευε, τὰ ὡραῖα πρόσωπα μὲ τοὺς μεγάλους μαύρους ὀφθαλμοὺς ὠχρίων, καὶ ὅλον τὸ χαρέμιον ἐπύρεσσε, λυσσῶν ἐξ ἡδυπαθείας, ἐντὸς ἀτμοσφαίρας βεβαρημένης ἐκ τῶν εὐωδιῶν καὶ ἐκ τοῦ πάθους, μέχρις οὗ νύκτα τινὰ ἐξηγείρετο αἴφνης καὶ ἀπροσδοκήτως ἐκθαμβούμενον ὑπὸ χιλίων δάῤῥων, καὶ τότε ἀπέτινε διὰ τῆς σπάθης τῶν Γενιτσάρων τὴν θείαν δίκην.

Ἤρχοντο δὲ αἱ τρομεραὶ νύκτες καὶ διὰ τὴν μικρὰν ἐκείνην ἀνθοσκεπῆ Βαβυλωνίαν. Ἡ ἀνταρσία δὲν ἐσέβετο τὸν τρίτον περίβολον πλειότερον τῶν δύο ἄλλων. Ὁ στασιαστὴς στρατὸς ἀνέτρεπε τὰς πύλας τῆς εὐτυχίας καὶ εἰσέβαλλεν εἰς τὸ χαρέμιον. Εἰς μάτην ἑκατὸν εὐνοῦχοι ὑπερήσπιζον μὲ τὰ ἐγχειρίδιά των τὰ κατώφλια τῶν κιοσκίων. Οἱ γιανίτσαροι ἀνεπήδων εἰς τὰς στέγας, διεῤῥήγνυον τοὺς θόλους, κατεκρημνίζοντο εἰς τὰς αἰθούσας καὶ ἥρπαζον τοὺς βασιλόπαιδας ἐκ τοῦ κόλπου τῶν μητέρων. Αἱ βασιλομήτορες ἐσύροντο ἐκ τῶν ποδῶν ἐκτὸς τῆς κρύπτης των, ὑπερήσπιζον ἑαυτὰς διὰ τῶν ὀνύχων καὶ τῶν ὀδόντων, ἔπιπτον ἀνατρεπόμεναι ὑπὸ τὸ γόνυ τῶν μπαλτατζίδων, καὶ ἀπέθνησκον στραγγαλιζόμεναι μὲ τὰ σχοινία τῶν παραπετασμάτων. Αἱ Σουλτάναι, ἐπανερχόμεναι οἴκαδε, ἐξέβαλλον κραυγὰς τρομερὰς βλέπουσαι κενὰ τὰ λίκνα, καὶ σρεφόμεναι ὅπως ἐρωτήσωσι τὰς δούλας, ἀντὶ πάσης ἀποκρίσεως ἀπελάμβανον σιγὴν φρικώδη, ἥτις ἐσήμαινεν: — Ὕπαγε νὰ ζητήσῃς εἰς τοὺς

πόδας τοῦ θρόνου τὸ τέκνον σου!—Οἱ εὐνοῦχοι ἔντρομοι ἤρχοντο ν' ἀναγγείλωσιν εἰς τὰς εὐνουμένας, ἐξυπνησάσας ἀπὸ θόρυβον μακρυνὸν, ὅτι αἱ κεφαλαί των ἀνεμένοντο, καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ προπαρασκευασθῶσι πρὸς τὸν θάνατον. Αἱ τρεῖς καδίναι τοῦ Σελὶμ, καταδικασθεῖσαι εἰς τὸν διὰ τοῦ βρόχου καὶ τοῦ σάκκου θάνατον, ἤκουον τὴν νύκτα τὰς λοισθίας κραυγὰς ἀλλήλων, καὶ ἐξέπνεον εἰς τὰ ὑπόγεια ὑπὸ τὰς σπασμωδικὰς χεῖρας τῶν βωβῶν. Θανάσιμοι ζηλοτυπίαι καὶ ἐκδικήσεις φρικώδεις ἔκαμνον ν' ἀντηχῶσι τὰ κιόσκια ἀπὸ στεναγμοὺς καὶ κραυγὰς, αἵτινες μετέδιδον τὴν φρίκην εἰς ὅλον τὸ χαρέμιον. Ἡ Κιρκασσία μήτηρ τοῦ Μουσταφᾶ κατεσπάραττε τὸ πρόσωπον τῆς Ῥοξολανῆς, αἱ ἀντίζηλοι εὐνοούμεναι ἐκολάφιζον τὴν Σεκερμπουλὶ, ἡ σουλτάνα Ταρχὰν ἔβλεπεν ἀστράπτον ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τῶν πλασμάτων της τὸ ἐγχειρίδιον Μωάμεθ τοῦ Δ', ἡ πρώτη καδίνα τοῦ πρώτου Ἀχμὲδ ἔπνιγε μὲ τὰς ἰδίας αὐτῆς χεῖρας τὴν ἀντίζηλον δούλην, καὶ κατέπιπτεν ἔπειτα καὶ αὐτὴ κτυπηθεῖσα δι' ἐγχειριδίου εἰς τὸ πρόσωπον, ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ Παδισὰχ, ὠρυομένη ἐξ ὀδύνης καὶ λύσσης· αἱ ζηλότυποι καδίναι ἀνέμενον ἀλλήλας εἰς τοὺς σκοτεινοὺς διαδρόμους, ἀπεκάλουν ἀλλήλας μὲ μεγάλας κραυγὰς «πωλημένα κρέατα», καὶ περιέβαλλον ἀλλήλας εἰς τὰς ἀγκάλας ὡς τίγρεις συγκατασπαρασσόμεναι τὸν τράχηλον καὶ τοὺς νεφροὺς μὲ τὰς αἰχμὰς ἐγχειριδίων φαρμακωμένων. Τίς οἶδε δὲ πόσοι φόνοι ἐξετελέσθησαν χωρὶς ποτὲ νὰ γνωσθῶσι, πόσαι δοῦλαι ἐπνίγησαν εἰς τὰς κρήνας, πόσαι ἐφονεύθησαν τυφθεῖσαι μὲ τὴν λαβὴν τῶν ὅπλων εἰς τοὺς μήνιγγας, πόσαι διεσπαράχθησαν ἀπὸ τὸ *κολμπὰτς* τῶν εὐνούχων, καὶ πόσαι συνεθραύσθησαν μεταξὺ τῶν σιδηρῶν θυροφύλλων συμπιεσθεῖσαι ὑπὸ τῶν χαλυβδίνων χειρῶν δέκα ἐκμανῶν ζηλοτύπων! Αἱ καλύπτραι ἀπέπνιγον τοὺς λυγμοὺς, τὰ ἄνθη ἀπέκρυπτον τὸ αἷμα, δύο σκιαὶ ἠφανίζοντο εἰς τὸν λαβύρινθον τῶν σκοτεινῶν δενδροστοιχιῶν φέρουσαι μαῦρόν τι πρᾶγμα· οἱ φρουροὶ τῶν πύργων, οἱ ἐπὶ τῆς ὄχθης τῆς Προποντίδος, ἤκουον ψόφον τινὰ, ὡς σώματος καταπίπτοντος εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ τὸ χαρέμιον ἐξηγείρετο πάλιν τὴν πρωΐαν, εὐῶδες καὶ μειδιῶν, ὅπως πάντοτε, χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ ὅτι εἷς τῶν δισχιλίων αὐτοῦ θαλαμίσκων ἦτο κενός.

Ἕπεται συνέχεια.

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Gaston Tissandier].

Ἡ Ἀμερικὴ, διὰ τοὺς μεγίστους ποταμοὺς αὐτῆς, οἵτινες καθιστῶσιν εὔκολον τὴν μετακόμισιν, ἐφαίνετο μᾶλλον τῆς Γαλλίας πρόσφορος εἰς τὴν χρῆσιν τῶν πυροκινήτων πλοίων. Καὶ τῷ ὄντι ἐκεῖ ἀνεφάνησαν ἐκ νέου μετὰ τὴν πρὸ χρόνων ἤδη λησμονηθεῖσαν ἀπόπειραν τοῦ Διονυσίου Παπίνου.

Ὁ Ἰάκωβος Οὐάττ εἶχε πρό τινος καταστήσει γνωστὴν ἐν Ἀγγλίᾳ τὴν διττὴν ἔχουσαν κίνησιν μηχανὴν, ἐπέστη δὲ ὁ καιρὸς νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὴν ναυτιλίαν. Τῷ 1784 ὁ Ἀμερικανὸς μηχανοποιὸς Ἰωάννης Fitch ἐπαρουσίασεν εἰς τὸν στρατηγὸν Οὐασιγκτῶνα πρωτότυπον πλοῖον ἔχοντος κώπας ἐκ τῶν συνήθων, ἃς ἐκίνει ὁ ἀτμός. Ὁ μηχανισμὸς οὗτος κατεσκευάσθη μετ' οὐ πολὺ εἰς μεγάλας διαστάσεις, ὁ δ' ἐφευρέτης ἀπεφάσισε νὰ ποιήσῃ δημοσίᾳ τὴν πρώτην δοκιμὴν, ἥτις ἐγένετο οὐ μακρὰν τῆς Φιλαδελφείας ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Δελαουὰρ κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1787. Ὁ Οὐάσιγκτων καὶ ὁ Βενιαμὶν Φραγκλῖνος, κατανοήσαντες ὅτι νέα ἀφετηρία ἠνοίγετο εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς προόδου, ἐθεώρησαν καλὸν νὰ συμμετάσχωσι τῆς δοκιμῆς μετά τινων μελῶν τοῦ συνεδρίου καὶ ἐπέβησαν τοῦ πλοίου τοῦ Ἰωάννου Fitch. Ὅτε τὸ πλοιάριον τοῦτο ἐκίνησεν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἀτμοῦ, πάντες ἔμειναν ἄφωνοι ἐκ τῆς ἐκπλήξεως. Αἱ κῶπαι ἐκεῖναι αἱ ἄνευ κωπηλατῶν κινούμεναι, ὁ ἐκ τοῦ μακροῦ σωλῆνος ἀποθρώσκων καπνὸς, ἐφαίνοντο θαύματα, ἡ δ' ἔκπληξις ἐκορυφώθη ὅτε τὸ πλοῖον ἀνέπλευσε τὸν ποταμὸν προχωροῦν μετὰ ταχύτητος πέντε μιλίων καὶ ἡμίσεος τὴν ὥραν, ἐναντίον τοῦ ῥεύματος.

Ἡ ἐπιτυχία ἦτο πλήρης. Ἑταιρία, ἧς προΐσταντο ὁ Φραγκλῖνος καὶ ὁ σοφὸς ἀστρονόμος Rittenhouse, συνέστη ἐν Φιλαδελφείᾳ πρὸς ἐφαρμογὴν καὶ τελειοποίησιν τῆς νέας ἐφευρέσεως. Τῷ 1788 ὁ Ἰωάννης Fitch ἔλαβε παρὰ τῆς ἀμερικανικῆς κυβερνήσεως προνόμιον ἀποκλειστικῆς χρήσεως τῆς ἀκτοπλοΐας εἰς πέντε Πολιτείας, συγχρόνως δὲ ἐθνικὸς ἔρανος παρέσχεν αὐτῷ τὰ ἀναγκαῖα κεφάλαια πρὸς κατασκευὴν μεγάλης μηχανῆς. Ὁ Fitch ἀπεφάσισε νὰ συστήσῃ τακτικὴν ὑπηρεσίαν μετακομίσεως μεταξὺ Φιλαδελφείας καὶ Τρέντωνος, ἤτοι εἰς διάστημα ἓξ ἕως ἑπτὰ χιλιομέτρων, ἀλλ' ὅτε ἠθέλησε νὰ κατασκευάσῃ μεγάλην ἀτμομηχανὴν, ἀπήντησε προσκόμματα σχεδὸν ἀνυπέρβλητα. Συνεργάτας εἶχε σιδηρουργοὺς καὶ κλειθροποιοὺς ἀδεξίους, ὥστε καί τοι πολλὰς κατέβαλε προσπαθείας καὶ δαπάνας, ἡ μηχανὴ κατεσκευάσθη κακῶς καὶ παρέσχεν ἀποτελέσματα ἀτελῆ. Τὸ νέον ἀτμόπλοιον ἔπλευσε πολὺ χειρότερον τοῦ πρὸ αὐτοῦ δοκιμασθέντος. Τοῦτο ἤρκεσεν ὅπως πτοήσῃ οὐχὶ τὸν Fitch, ἀλλὰ τοὺς ὑποστηρίζοντας αὐτὸν κεφαλαιούχους· οὗτοι μετὰ φρίκης ἔβλεπον δαπανώμενα τὰ χρήματα, τὴν δὲ ἐφεύρεσιν ὀπισθοδρομοῦσαν μᾶλλον ἢ προοδεύουσαν. Ἀλλ' ὅμως, χάρις εἰς τὴν συνδρομὴν νοημόνων τινῶν ἀνδρῶν, ὁ Ἰωάννης Fitch ἠδυνήθη νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ἔργον του, ὑποσχεθεὶς νὰ μεταποιήσῃ τὴν μηχανὴν καὶ νὰ δώσῃ εἰς τὸ πλοῖον ταχύτητα ὀκτὼ μιλίων τὴν ὥραν.

Ἓν ἔτος μετὰ τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην ὁ ἐφευρέτης ἦτο ἕτοιμος νὰ ἐκπληρώσῃ αὐτήν. Τὸ ἀτμόπλοιον ἐδοκιμάσθη ἐπισήμως ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ. Ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου τῆς ἀναχωρήσεως εἶχε καταμετρηθῆ ἓν μίλιον, ἐκανονίσθησαν δὲ καὶ τὰ ὡρολόγια· τὸ πλοῖον ἐξετέλεσεν ἀκριβῶς τὸν πλοῦν. Μετ' ὀλίγον ἐγένετο δοκιμὴ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ πλήθους, τῇ προστασίᾳ τοῦ Διοικητοῦ τῆς Πενσυλβανίας, ὅστις ἀνεπέτασεν ἰδίᾳ χειρὶ τὴν σημαίαν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου τοῦ Ἰωάννου Fitch.

Μετὰ τὴν τοιαύτην ἐπιτυχίαν, τίς θὰ τὸ πιστεύσῃ; ὁ μηχανικὸς ἔπαυσεν αἴφνης ὑποστηριζόμενος καὶ ἐπιδοκιμαζόμενος. Ἐξ ἀνεξηγήτου μωρίας οὐδεὶς ἐπίστευεν εἰς τὴν εὐδοκίμησιν τῆς νέας ἐφευρέσεως· ὁ Fitch ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του ὡς ἄνθρωπος ἄμοιρος πρακτικοῦ νοὸς, δυσπιστίαν δὲ ἐνέπνεεν ὁ ἐνθουσιασμὸς αὐτοῦ λέγοντος ὅτι τὸ πλοῖόν του «θὰ διαπλεύσῃ ποτὲ τὸν Ἀτλαντικόν».

Ἐν τούτοις ὁ Fitch τῇ συνδρομῇ ἑνὸς τῶν πιστοτέρων φίλων του, τοῦ ἰατροῦ Θόρντων, ἐτελειοποίει ἀδιαλείπτως τὸ σύστημά του. Τὴν 11 Μαΐου 1790, πνέοντος ἐναντίου ἀνέμου, τὸ ἀτμόπλοιον ἔπλευσεν ἀπὸ Φιλαδελφείας εἰς Burlington μετὰ ταχύτητος ἑπτὰ μιλίων τὴν ὥραν. Ἀλλ' οὐδὲ τὸ λαμπρὸν τοῦτο ἀποτέλεσμα ἴσχυσε νὰ πείσῃ τοὺς δυσπιστοῦντας. Ὑπὸ οἰκονομικὴν ἔποψιν, ἐκ τῶν γενομένων δαπανῶν, οὐδὲν εἶχε προκύψει κέρδος. Οἱ μέτοχοι τῆς ἐπιχειρήσεως ἐνόμισαν ὅτι δὲν ὤφειλον νὰ βοηθήσωσιν ἐπὶ πλέον τὸν ἀτυχῆ Ἰωάννην Fitch. Μάτην ὁ ἐφευρέτης ἐν τῇ ἀπογνώσει του ἀνέκραζεν ὅτι μιᾶς ἔτι ἐδεῖτο θυσίας, ὅτι τὸ ἔργον ἦτο ὥριμον καὶ ἡ ἐπιτυχία βεβαία, ὅτι ἤγγικεν ἡ ὥρα, καθ' ἣν τὰ ἀτμόπλοια ἤθελον διαπλέει τὸν Ἀτλαντικόν. Πάντες τὸν ἐχλεύαζον καὶ τὸν ἀπεκάλουν φρενοβλαβῆ. Ὁ Ἰωάννης Fitch οὕτω παραγνωρισθεὶς καὶ ἐγκαταλειφθεὶς, ἀπεφάσισε νὰ καταλίπῃ τὴν πατρίδα του καὶ νὰ μεταβῇ εἰς Γαλλίαν.

Ἐν ἔτει 1792 ὁ Ἀμερικανὸς μηχανικὸς ἀπεβιβάσθη εἰς Lorient. Καίτοι ἔχων συστατικὸν τοῦ ἐν Φιλαδελφείᾳ προξένου τῆς Γαλλίας, ὅστις εἶχεν ἀναγγείλει τὴν νέαν ἐφεύρεσιν εἰς τὴν κυβέρνησίν του, ὁ Fitch ἐνεφανίζετο ἐπὶ σκηνῆς ἥκιστα προσφόρου εἰς τὰς ἐπιστημονικὰς ἀνακαλύψεις, καθόσον αἱ ταραχαὶ τοῦ πολέμου ἐπλήρουν αὐτήν. Ἐν τούτοις εἰς τὰς ὄψεις τοῦ Fitch ἔλαμψεν ἀμυδρά τις ἐλπίδος ἀκτίς. Ἐν Φιλαδελφείᾳ εἶχε γνωρίσει τὸν Brissot, μέλος τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ὅστις ἔγινε φίλος καὶ προστάτης αὐτοῦ, ἀλλ' ὁ προστάτης οὗτος ἐκαρατομήθη τὴν 31 Ὀκτωβρίου 1793. Ὁ ἐφευρέτης, ἔρημος καὶ ἄνευ πόρων, ἐπέστρεψεν εἰς Lorient, εἰς τοιαύτην δὲ εἶχε περιέλθει δεινὴν ἀνέχειαν, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ ἐπαιτήσῃ τὸν ναῦλόν του παρὰ τοῦ προξένου τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν.

Ὁ Ἰωάννης Fitch εἶχεν ἀφιερώσει τὸν βίον του εἰς τὴν πραγματοποίησιν μιᾶς ἰδέας· ἀναγκασθεὶς νὰ παραιτήσῃ αὐτὴν, ἐθεώρησεν ὅτι ἡ ζωή του οὐδένα εἶχε λόγον, ἔκτοτε δὲ ἔγινε κατηφὴς καὶ ἐζήτησεν ἐν τῇ μέθῃ τὴν λήθην τῶν δεινῶν αὐτοῦ καὶ τῆς πενίας. Ἐσπέραν τινὰ, ἀπαυδήσας ἤδη, ἠκολούθησε μόνος τὴν ὄχθην τοῦ Δελαουὰρ ποταμοῦ, θεωρήσας δὲ ἀπό τινος βράχου τὸ θέατρον τοῦτο τῆς παρελθούσης δόξης του καὶ καταρασθεὶς τὴν τε ζωὴν καὶ τοὺς ἀνθρώπους, ἐρρίφθη εἰς τὸν ποταμὸν καὶ ἐπνίγη.

Καθ' ὃν χρόνον ὁ Fitch ἀπέθνησκεν, εἷς τῶν συμπολιτῶν του καὶ τῶν πρώην συνεταίρων του, ὁ Rumsey ἐναυάγει ἐν Ἀγγλίᾳ πειρώμενος καὶ αὐτὸς νὰ ἱδρύσῃ τὴν ἀτμοπλοΐαν. Ἕτερος συμπολίτης τῶν δύω ἀτυχῶν τούτων ἀνδρῶν ἀνεδεικνύετο κατὰ τὴν αὐτὴν περίπου ἐποχὴν, οὗτος δὲ ἦτο ὁ Ῥοβέρτος Φούλτων.

Πόσας ἐγεύθη πικρίας καὶ πόσα ἀπήντησε καὶ αὐτὸς προσκόμματα κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολυέργου αὐτοῦ καὶ βραχυτάτου βίου!

Ὁ Φούλτων, γεννηθεὶς ἐν τῇ κομητείᾳ τοῦ Λανκάστερ ἐν Ἀμερικῇ τῷ 1765, ἠνδρώθη ἐν τῇ δυστυχίᾳ. Οἱ γονεῖς του ἦσαν πτωχοὶ ἰρλανδοὶ μετανάσται. Ἀπολέσας τὸν πατέρα του ἐν ἡλικίᾳ τριῶν ἐτῶν, ἔμαθε νὰ ἀναγινώσκῃ καὶ νὰ γράφῃ, ἔπειτα δὲ ἐστάλη εἰς Φιλαδέλφειαν, ὅπου ἔγινε μαθητευόμενος παρά τινι χρυσοχόῳ. Ὁ νέος Φούλτων, ἔκτακτον ἔχων κλίσιν πρὸς τὴν ζωγραφικὴν, διῆγε ζωγραφῶν εἰκόνας κατὰ τὰ διαλείμματα τῆς ἐργασίας, τοσοῦτον δ' ἐπροόδευσεν εἰς τὴν τέχνην ταύτην, ὥστε δεκαεπταετὴς μόλις ὤν, ἐπορίζετο δι' αὐτῆς τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Ὁ μέλλων δημιουργὸς τῆς ἀτμοπλοΐας μετέβαινεν ἀπὸ πανδοχείου εἰς πανδοχεῖον, φέρων ἐπὶ τοῦ ὤμου τὰ χρώματα αὐτοῦ καὶ τοὺς χρωστῆρας, καὶ ἐζωγράφει ἐπὶ τόπου σκηνογραφίας καὶ εἰκόνας. Ἐγκαταστὰς ἔπειτα ἐν Φιλαδελφείᾳ ὡς μικρογράφος, ἀπέκτησε φήμην καὶ ἐκέρδησεν ἐντὸς μικροῦ ποσότητα χρημάτων ἱκανὴν, δι' ἧς ἠγόρασεν ἐν τῇ κομητείᾳ τοῦ Οὐασιγκτῶνος ἀγροκήπιον, ἐν ᾧ ἡ μήτηρ του ἔζησε κατὰ τὸ γῆράς της.

Τυχαία τις συνάντησις μεταβάλλει ἐνίοτε τὴν τύχην τοῦ ἀνθρώπου. Οὕτω συνέβη καὶ εἰς τὸν Φούλτωνα. Πλούσιός τις Ἀμερικανὸς, ὁ Σαμουὴλ Σκόρβιττ, ἠγάπησε τὸν νέον ζωγράφον καὶ προσέφερεν αὐτῷ τὰ ἀναγκαῖα χρήματα, ὅπως μεταβῇ εἰς Λονδῖνον παρὰ τῷ φίλῳ του Βενιαμὶν Οὐέστ, περιφήμῳ τότε ζωγράφῳ, ὅστις ἤθελε προθύμως ὑποστηρίζει τὸν νέον καλλιτέχνην.

Ὁ Ῥοβέρτος Φούλτων ἀνεχώρησεν. Ὁ Βενιαμὶν Οὐέστ ὑπεδέχθη αὐτὸν ὡς φίλον, ἀλλ' ὡς ἐξ ἀνεξηγήτου ἰδιοτροπίας ὁ νέος ζωγράφος παρῄτησεν αἴφνης τὴν ζωγραφικὴν καὶ ἐπεδόθη καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὰς μηχανικὰς σπουδάς. Ἐπὶ δύω ἔτη διετέλεσεν ἔν τινι τεχνουργείῳ τῆς Βιρμιγγάμης ζωγραφῶν μηχανὰς, ἔπειτα δὲ ἐπανῆλθεν

εἰς Λονδῖνον, ὅπου συνήντησε τὸν συμπολίτην του **Rumsay** καταγινόμενον εἰς τὰς ἐπὶ τῆς ἀτμοπλοΐας δοκιμὰς αὐτοῦ. Ἡ μηχανικὴ τέχνη ἦτο ὁ ἀληθὴς τοῦ Φούλτωνος προορισμός· ὁ νέος μηχανικὸς εἰργάσθη ἀλληλοδιαδόχως εἰς διάφορα ἔργα, ἤτοι εἰς σχέδια νέου συστήματος διοχετεύσεως, εἰς κατασκευὴν εἴδους ἀρότρου πρὸς ὄρυξιν ὀχετῶν καὶ μύλου πρὸς πρίσιν καὶ λείανσιν τοῦ μαρμάρου κτλ. Οὐδὲν τούτων ἐπέτυχεν ἐν Ἀγγλίᾳ.

Ὁ Φούλτων, ἐλπίζων βεβαίως νὰ εὕρῃ μείζονα ἐμψύχωσιν ἐν Γαλλίᾳ, μετέβη εἰς Παρισίους τῷ 1796. Ἐκεῖθεν ἔρριψε βλέμμα πρὸς τὴν πατρίδα του. Τὸ ἐμπόριον τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἔπασχε δεινῶς ἐκ τῶν πολέμων, οἵτινες πρὸ τοσούτου χρόνου ἐμάστιζον τὴν Εὐρώπην· ἡ Ἀγγλία, χάρις εἰς τὴν ναυτικὴν αὐτῆς ὑπεροχήν, ἐξήσκει τότε εἶδος τυραννίας ἐπὶ τοῦ κόσμου, ἐμποδίζουσα τὴν εἰς Γαλλίαν εἰσαγωγὴν τῶν ξένων προϊόντων. Ὁ Φούλτων ἀπεφάσισε νὰ ἀπαλλάξῃ τὴν πατρίδα του τῆς δουλείας ταύτης· διδαχθεὶς ἐν Ἀμερικῇ τὰς ἀρχὰς τῶν κουακέρων, ὁ μέγας οὗτος τοῦ Φραγκλίνου σύγχρονος ἐπεθύμει νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τῶν λαῶν καθιστῶν ἐλευθέραν τὴν θάλασσαν. Ὅπως ἐπιτύχῃ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο, ἀνάγκη ἦτο νὰ ἐπιφέρῃ τραῦμα εἰς τὴν ναυτικὴν δύναμιν τῆς Ἀγγλίας. Ὁ Φούλτων ἀνέλαβε τὸν ἄφρονα τοῦτον ἀγῶνα ἑνὸς μόνου ἀνδρὸς ἐναντίον ἔθνους ὁλοκλήρου, καὶ ἐπενόησε δύω φοβερὰ μηχανήματα, δυνάμενα νὰ καταστήσωσιν αὐτὸν κύριον τοῦ κόσμου, τὸ ὑποβρύχιον πλοῖον καὶ τὸ ναύκλαστρον, ἀπεφάσισε δὲ νὰ παραδώσῃ τὰ ὅπλα ταῦτα εἰς τὴν Γαλλίαν, ὅπως δι' αὐτῶν καταβάλῃ τὴν Ἀγγλίαν. Ἀλλὰ τοὺς σκοποὺς αὐτοῦ ἐματαίωσεν, ὡς θέλομεν ἴδει κατωτέρω, ὁ Βοναπάρτης.

Κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1797 ἐγένοντο ἐν Παρισίοις ἐπὶ τοῦ Σηκουάνα αἱ πρῶται δοκιμαί· ἐπρόκειτο νὰ διευθύνωσιν ὑποβρυχίως καὶ νὰ προκαλέσωσι τὴν εἰς σημεῖον ὡρισμένον ἔκρηξιν κιβωτίων πεπληρωμένων πυρίτιδος, ἤτοι *ναυκλάστρων* προωρισμένων ν' ἀνατινάσσωσι πλοῖα. Αἱ δοκιμαὶ αὗται ἦσαν λίαν δαπανηραί. Ὁ Φούλτων δαπανήσας ὅσα εἶχεν, ἐζήτησε συνδρομὴν παρὰ τοῦ Διευθυντηρίου. Ἡ ἀναφορὰ αὐτοῦ ἐστάλη εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, ὅπου ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ ἐκήρυξεν ἀπραγματοποίητον τὸ σχέδιον τοῦ ἀμερικανοῦ μηχανικοῦ. Ὁ Φούλτων μὴ θέλων νὰ πιστεύσῃ εἰς τὴν ἀδικαιολόγητον ταύτην ἄρνησιν, κατεσκεύασεν ὡραῖον σχέδιον τοῦ ὑποβρυχίου αὐτοῦ πλοίου, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι τὸ ψηλαφητὸν τοῦτο ἐπιχείρημα, ἤθελε πείσει τοὺς μὴ πιστεύοντας. Τρία ἔτη παρῆλθον εἰς διαβήματα ἀνωφελῆ καὶ εἰς ματαίας αἰτήσεις. Ὁ Φούλτων ἐστράφη πρὸς τὴν Ὁλλανδίαν, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἀπέτυχε. Κατεχόμενος ὅμως ὑπὸ τῆς ἰδέας του, ἀπετόλμησε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ἔργον του μόνος. Ἐνθυμηθεὶς ὅτι ἔζησεν ἄλλοτε ἐκ τῆς ζωγραφικῆς, ἔλαβε καὶ πάλιν τοὺς χρωστῆράς του καὶ ἐζωγράφησε πανόραμα, τὸ ὁποῖον ἐκίνησε τὴν περιέργειαν ὁλοκλήρου τῆς πόλεως τῶν Παρισίων καὶ ἐπλήρωσε τὸ ταμεῖόν του. Τὰ χρήματα ταῦτα ὁ Φούλτων ἀφιέρωσεν εἰς τὰς δοκιμάς του, ἔπειτα δὲ πεποιθὼς εἰς τὸ ἔργον του καὶ εἰς ἑαυτόν, ἀπετάθη πρὸς τὸν Βοναπάρτην, ἄρτι ἀναγορευθέντα ἰσόβιον ὕπατον. Ἡ κυβέρνησις, ἐπὶ τῇ εὐνοϊκῇ ἐκθέσει τοῦ **Volney**, τοῦ **Monge** καὶ τοῦ **Laplace**, ἐχορήγησεν αὐτῷ τὰ ἀναγκαῖα κεφάλαια. Τῷ 1800 εἶχε κατασκευάσει μέγα ὑποβρύχιον πλοῖον, ὅπερ ἐδοκιμάσθη ἐν Ἄβρῃ καὶ ἐν Ῥουένῃ. «Κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1801, λέγει ὁ **L. Fignier**, ὁ Φούλτων μετέβη εἰς Βρέστην ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πλοίου καὶ ἐξετέλεσεν εἰς τὸν λιμένα ἐκεῖνον πλεῖστα πειράματα ἄξια λόγου. Ἡμέραν τινὰ ἐβυθίσθη εἰς βάθος 80 μέτρων καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης μετὰ 20 μόνον λεπτά, διανύσας ἱκανὸν διάστημα, ἔπειτα δὲ βυθισθεὶς ἐκ νέου, ἐπέστρεψεν εἰς τὸ σημεῖον ἀφ' οὗ εἶχεν ἀναχωρήσει. Τὴν 19 Αὐγούστου 1801 ἔμεινε πλέον τῶν τεσσάρων ὡρῶν ὑπὸ τὰ ὕδατα καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπόστασιν πέντε μιλίων ἀπὸ τοῦ σημείου τοῦ βυθισμοῦ».

Μετὰ μεγίστης ἐπιτυχίας ἐπανέλαβεν ἐν Βρέστῃ καὶ τὰς δοκιμὰς τῶν ναυκλάστρων. Τὸ σύστημα αὐτοῦ ἀπετέλει κιβώτιον χάλκινον περιέχον 100 λίβρας πυρίτιδος, τὴν ὁποίαν ἠδύνατο νὰ ἀναφλέξῃ πυροδαίσιον εἰς ὡρισμένην στιγμήν. Τὸ κιβώτιον ἦτο δεδεμένον εἰς σχοινίον ἔχον τριάκοντα μέτρων μῆκος, τὸ δὲ ἀναφλεκτικὸν μηχάνημα ἐνήργει ἐπὶ πλοιαρίου. Περιεῖχεν ἄρα πλήρη τὴν ἀρχὴν τοῦ νῦν ναυκλαστροφόρου πλοίου. Ὁ ἐφευρέτης ἀνετίναξε λέμβον ἐν τῷ λιμένι εὑρισκομένην, χειροκροτοῦντος τοῦ πλήθους, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἑλκύσει τὸ καινοφανὲς τῆς σπουδαίας ταύτης ἀποπείρας. Ὁ Φούλτων ἐπειράθη νὰ πλησιάσῃ ἀγγλικά τινα πλοῖα περιπλέοντα οὐ μακρὰν τῆς παραλίας, ἀλλ' ἀπέτυχε, καὶ μεγάλως ὡς ἐκ τούτου δυσηρέστησε τὸν πρῶτον ὕπατον.

Ὁ Βοναπάρτης ὑπείκων εἰς τὰς παλαιὰς συνηθείας, οὐδεμίαν ἀπέδιδε σπουδαιότητα εἰς τὰς νέας ἐφευρέσεις τοῦ Ἀμερικανοῦ μηχανικοῦ, οὐδ' ἔλαβε κἂν τὸν κόπον ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὰς ἐπανειλημμένας αὐτοῦ ἀναφοράς.

Ὁ Φούλτων, ἀποκαμὼν ἐκ τοῦ ἑξαετοῦς τούτου ἀγῶνος, ὃν διεξῆγε χάριν κυβερνήσεως τυφλωττούσης, ἡτοιμάζετο ν' ἀναχωρήσῃ εἰς Ἀμερικήν, ἀλλ' ὁ πρώην ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν τῆς Πολιτείας τῆς Νέας Ὑόρκης Λίβιγκστων τὸν ἀπέτρεψε, προτείνας αὐτῷ ν' ἀναλάβωσιν ὁμοῦ τὴν λύσιν τοῦ μεγάλου προβλήματος τῆς ἀτμοπλοΐας. Ὁ Φούλτων ἐμελέτησε τὸ ζήτημα τοῦτο μετὰ τῆς ἰδιαζούσης αὐτῷ ἐπιμελείας. Κατανοήσας ὅτι οἱ προκάτοχοί του ἀπέτυχον δι' ἔλλειψιν ἰσχυρᾶς μηχανῆς, μετεποίησε τὴν μηχανὴν τῶν πρὸ αὐτοῦ δοκιμασθέντων πυροκινήτων πλοίων, καὶ κατασκευάσας μικρὸν σχέδιον πλοίου, οὗ τὰ πτερὰ ἐκινοῦντο διὰ μακροτάτης ἁλύσεως, ἐδοκίμασεν αὐτὸ ἐπὶ τοῦ παραποταμίου Ὠγρόννης πλησίον τῆς Πλομβιέρης. Ἐπανελθὼν εἰς Παρισίους, κατεσκεύασε τῇ βοηθείᾳ τοῦ Λιβιγκςῶνος πλοῖον ἔχον τὸ αὐτὸ σύστημα, ἀλλὰ διαςάσεως πολὺ μεγαλειτέρας. Τὴν 9 Αὐγούστου 1803 τὸ ἀτμόπλοιον ἔπλευσεν ἐπὶ τοῦ Σηκουάνα ἐπὶ παρουσίᾳ πολυαρίθμων θεατῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν ὁ **Bougainville**, ὁ **Bossut**, ὁ **Carnot** καὶ ὁ **Perier**, ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν. Τὸ πλοῖον ἐπροχώρησεν ἐναντίον τοῦ ῥεύματος μετὰ ταχύτητος 1,6 μέτρου τὸ δευτερόλεπτον.

Εἰς τὸ σπουδαῖον τοῦτο πείραμα μόλις ἐδόθη προσοχή· οἱ Παρισινοί, ἐπηρμένοι ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων νικῶν τοῦ Βοναπάρτου, μετ' ἀδιαφορίας ἔβλεπον τὸ πλοιάριον τοῦ Φούλτωνος, τὸ ὁποῖον ἐφ' ἱκανὸν χρόνον ἔμεινεν ἠγκυροβολημένον εἰς τὴν ὄχθην τοῦ Σηκουάνα ἐν μέσοις Παρισίοις. Ὁ ἐφευρέτης ἀπετάθη καὶ δεύτερον πρὸς τὸν πρῶτον ὕπατον ζητῶν νὰ ὑποβάλῃ τὸ σύστημά του εἰς σπουδαίαν ἐξέτασιν. Ὁ Βοναπάρτης ἀπεκάλεσε τὸν ἐφευρέτην τυχοδιώκτην καὶ ἀγύρτην, οὐδένα ἄλλον ἔχοντα σκοπὸν ἢ νὰ τῷ ὑπεξαιρέσῃ χρήματα.

Ἀπίστευτος φαίνεται ἡ τοιαύτη τύφλωσις, ἀλλ' ὅμως εἶναι πρᾶγμα θετικώτατον. Εἰς τὰ *Ἀπομνημονεύματα* τοῦ στρατάρχου Μαρμὸν, δημοσιευθέντα τῷ 1857, ὑπάρχουσι πολύτιμοί τινες πληροφορίαι περὶ τῆς ἀληθοῦς φύσεως τῶν μεταξὺ Φούλτωνος καὶ Βοναπάρτου σχέσεων.

«Ὁ ἀμερικανὸς Φούλτων, λέγει ὁ στρατάρχης Μαρμὸν, ἐσκέφθη καὶ ἐπρότεινε νὰ ἐφαρμόσῃ εἰς τὴν ναυτιλίαν τὴν ἀτμομηχανὴν ὡς κινητικὴν δύναμιν. Ὁ Βοναπάρτης, ὅστις ὡς ἐκ τῶν προλήψεων αὐτοῦ ἀντεφέρετο κατὰ τῶν νεωτερισμῶν, ἀπέῤῥιψε τὴν πρότασιν τοῦ Φούλτωνος. Ἡ πρὸς τὰ καινὰ ἀποστροφή του αὕτη προέκυπτεν ἐκ τῆς ἀνατροφῆς του ὡς πυροβολητοῦ . . . . Ἀλλὰ ἐπιφυλακτικὴ σύνεσις δὲν σημαίνει περιφρόνησις πρὸς τὰς βελτιώσεις καὶ τὰς τελειοποιήσεις. Καὶ ὅμως εἶδον τὸν Φούλτωνα παρακαλοῦντα νὰ γίνωσι δοκιμαὶ καὶ ζητοῦντα ν' ἀποδείξῃ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐφευρέσεώς του. Ὁ πρῶτος ὕπατος ἀπεκάλεσεν αὐτὸν ἀγύρτην καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ τὸν ἀκούσῃ. Παρενέβην δίς, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθην νὰ κλονίσω τὴν πεποίθησιν τοῦ Βοναπάρτου... ἀδύνατον εἶναι νὰ ὑπολογίσῃ τις τί ἤθελε συμβῇ ἐὰν συγκατετίθετο νὰ ῥωτισθῇ . . . . Τὸν Φούλτωνα ἔπεμπεν ἡμῖν ὁ ἀγαθὸς τῆς Γαλλίας δαίμων. Ὁ πρῶτος ὕπατος, κωφεύσας εἰς τοὺς λόγους αὐτοῦ, ἀπεσόβησε τὴν τύχην».

Ὁ Φούλτων ἀνεχώρησεν ἐκ Γαλλίας, μετὰ παρέλευσιν δὲ τεσσάρων μόλις ἐτῶν, ἤτοι τῷ 1807, τὸ ἀτμόπλοιόν του **Clermont** ἐπεχείρει ἤδη τὸν πρῶτον αὐτοῦ πλοῦν εἰς Νέαν Ὑόρκην καὶ καθιέρου ὁριστικῶς τὴν ἀτμοπλοΐαν. Τὸ **Clermont** εἶχε χωρητικότητα 150 τόννων καὶ ἀτμομηχανὴν 18 ἵππων δυνάμεως.

Ὅτε ὁ Φούλτων ἐπέβη τοῦ πλοίου ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τῆς Ἀνατολῆς, ἤκουσε περὶ αὐτὸν ἐκφερομένους ἐμπαιγμοὺς εὐήθεις καὶ ἀπειλητικὰς κραυγὰς ὑπὸ πλήθους ἀμαθοῦς καὶ ἐχθρικοῦ. Ἀλλ' αἴφνης, ὡς ἐκίνησε τὸ ἀτμόπλοιον, ἐνθουσιασμὸς ἀπερίγραπτος κατέλαβε τοὺς πάντας καὶ ἐξεδηλώθη δι' ἐπευφημιῶν, χάριν τῶν ὁποίων ὁ ἐφευρέτης ἐλησμόνησε τὰς προτέρας ὕβρεις. «Ἄνδρες τινὲς ἄμοιροι πάσης παιδείας καὶ ἀβροφροσύνης, ἐξεσφενδόνιζον ἔτι χυδαίους τινὰς ἀστεϊσμούς, ἀλλ' ἐπὶ τέλους περιέπεσαν εἰς ἄκραν ἀθυμίαν, οἱ δὲ πολλοί, βλέποντες τὸν θρίαμβον τοῦτον τῆς μεγαλοφυΐας, δι' ἀκρατήτων χειροκροτημάτων ἐξεδήλωσαν τὸν θαυμασμὸν αὐτῶν».

Μετά τινας ἡμέρας, ὁ Φούλτων ἀνήγγειλε διὰ τῶν ἐφημερίδων ὅτι προετίθετο νὰ συστήσῃ ὑπηρεσίαν τακτικὴν μετακομίσεως ἐπὶ τοῦ Οὔδσωνος ποταμοῦ μεταξὺ Νέας Ὑόρκης καὶ Ἀλβανύ. Τὸ **Clermont** διήνυσεν 120 χιλιόμετρα εἰς τριάκοντα δύω ὥρας.

Οὐδεὶς ἐπιβάτης ἐτόλμησε νὰ συνοδεύσῃ τὸν Φούλτωνα κατὰ τὸν ἀνάπλουν. Κατὰ τὸν κατάπλουν προσῆλθεν εἷς· «ἦτο, λέγει ὁ **Fignier**, ἐν τῇ ἀξιολόγῳ αὐτοῦ ἱστορίᾳ τῶν ἀτμοπλοίων, Γάλλος ὀνομαζόμενος **Andrieux**, ὅστις κατῴκει τότε ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ. Οὗτος ἐπιβὰς τοῦ πλοίου ὅπως κανονίσῃ τὰ τοῦ ναύλου, εὗρεν ἐν αὐτῷ ἕνα μόνον ἄνδρα γράφοντα ἐν τῷ κοιτωνίσκῳ. Ὁ ἀνὴρ οὗτος ἦτο ὁ Φούλτων.

— Δὲν ἔχετε, εἶπεν ὁ Γάλλος, σκοπὸν νὰ καταβῆτε εἰς Νέαν Ὑόρκην μὲ τὸ πλοῖόν σας;

— Ναί, ἀπήντησεν ὁ Φούλτων, θὰ προσπαθήσω νὰ τὸ κατορθώσω.

— Θέλετε νὰ μὲ δεχθῆτε εἰς τὸ πλοῖόν σας;

— Βεβαίως, ἂν ἔχετε ἀπόφασιν νὰ ὑποβληθῆτε μετ' ἐμοῦ εἰς τοὺς τυχὸν παρουσιασθησομένους κινδύνους.

Ὁ **Andrieux** ἠρώτησε τότε ποία ἦτο ἡ τιμὴ τοῦ ναύλου, καὶ ἐπλήρωσεν ἓξ δολάρια.

Ὁ Φούλτων ἔμενεν ἀκίνητος καὶ σιωπηλὸς θεωρῶν, ὡσεὶ ἄνθρωπος ῥεμβόμενος, τὸ δοθὲν αὐτῷ ἀργύριον. Ὁ ἐπιβάτης ἐροβήθη μήπως ἔσφαλε κατά τι.

— Δέν μοι ἐζητήσατε τόσα; εἶπε.

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Φούλτων συνῆλθε καὶ ἀτενίσας τὸν ξένον ἐδάκρυσε.

— Συγχωρήσατέ μοι, εἶπε, διὰ φωνῆς ἠλλοιωμένης, ἐσκεπτόμην ὅτι τὰ ἓξ ταῦτα δολάρια εἶναι ἡ πρώτη ἀμοιβὴ τῶν πολυχρονίων περὶ τὴν ἀτμοπλοΐαν κόπων μου. Εὐχαρίστως δὲ, προσέθηκε, λαμβάνων τὴν χεῖρα τοῦ ἐπιβάτου, ἤθελον προσκαλέσει ὑμᾶς νὰ συμπίετε μετ' ἐμοῦ φιάλην οἴνου εἰς μνημόσυνον τῆς στιγμῆς ταύτης, ἀλλ'

εἶμαι τόσον πτωχὸς, ὥστε δὲν δύναμαι νὰ σᾶς τὴν προσφέρω».

Ἡ ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις δημιουργία τῆς ἀτμοπλοΐας, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἓν τῶν μεγίστων συμβάντων τῆς ἱστορίας, εἶναι δὲ ἔργον τοῦ Ῥοβέρτου Φούλτωνος, ὅστις μέχρι τοῦ τέλους τοῦ βίου του ἠγωνίσθη ὑπὲρ τῆς προόδου. Τῷ 1814 κατεσκεύασε χάριν τῆς Ἀμερικανικῆς κυβερνήσεως ἀτμοδρόμονα μέγιστον διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, καθότι εἶχε 145 ποδῶν μῆκος. Ὁ ἐφευρέτης δὲν εἶδεν αὐτὸν ἐν ἐνεργείᾳ. Ἐπανερχόμενος ἐκ Τρέντωνος, πρωτευούσης τῆς Νέας Ἱερσέη, ὅπου ἐξεδικάσθη ἡ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ συνεταίρου του Λιβιγκστῶνος δίκη, κατελήφθη ἐπὶ τοῦ Οὔδσωνος ὑπὸ δριμυτάτου ψύχους, καὶ ἀπέθανε τὴν 24 Φεβρουαρίου 1815 πεντηκοντούτης μόλις, συνεπείᾳ σφοδροῦ πυρετοῦ. Τὸ συνέδριον τῆς Πολιτείας τῆς Νέας Ὑόρκης ἐπενθηφόρησε τριάκοντα ἡμέρας ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ μεγάλου αὐτῆς πολίτου.

ΕΛΙΖΑ Σ. ΣΟΥΤΣΟΥ

ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΕΔΙΣΩΝ

ἐν Μένλο-πάρκ.

Τὸ Μένλο-πάρκ εἶνε μικρὸς σταθμὸς ἐν τῇ σιδηροδρομικῇ γραμμῇ τῆς Πενσυλβανίας, ἀπέχων ὀκτὼ περίπου λεύγας τῆς Νέας Ὑόρκης. Ἐνταῦθα ἀποκατέστη πρὸ πενταετίας ὁ Ἔδισων, ἀναγκασθεὶς νὰ καταλίπῃ τὴν πενιχρὰν ἐν τῇ μεγαλοπόλει κατοικίαν του, ἔνθα αἱ ἐργασίαι αὐτοῦ διεκόπτοντο κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ὑπὸ πολυαρίθμων περιέργων, οἵτινες τὸν ἐπεσκέπτοντο.

Τὸ ὅλων τῶν κατοίκων τοῦ Μένλο-πὰρκ ἀνέρχεται εἰς διακοσίους περίπου, ὧν οἱ πλεῖστοι εἰσὶν ἐργάται τοῦ Ἔδισων μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των. Πάντες δὲ οὗτοι εἰσὶν ὁλοψύχως ἀφωσιωμένοι εἰς τὸν ἀρχηγόν των, οὗτινος παροιμιώδης εἶνε ἡ ἀγαθότης καὶ ἡ προσήνεια.

Τὸ κατάστημα, ἐν ᾧ ἐργάζεται ὁ Ἔδισων, εἶνε πάντοτε κατάφωτον ἐκ μυρίων φώτων ἠλεκτρικῶν. Ἐν τῇ ἐργασίᾳ αὐτοῦ ὁ διάσημος ἐφευρέτης φαίνεται ὅτι παρεδέχθη τὸ σύστημα τῶν ἀλχημιστῶν, ἐργαζόμενος κατὰ τὸ πλεῖστον τὴν νύκτα. Εἶνε δὲ τοσοῦτον δεδομένος εἰς τὰ ἔργα του, ὥστε πολλάκις συμβαίνει, ἀρχίσας πείραμά τι μετὰ τοῦ ἀρχιεργάτου αὐτοῦ, νὰ ἐξακολουθήσῃ αὐτὸ μετὰ ἐμμονῆς ἀκαταβλήτου καὶ ἀπερισπάστου ἐπὶ ὅλας εἰκοσιτέσσαρας ὥρας, μὴ διακόπτων οὔτε στιγμὴν οὐδὲ ἀφίνων τὴν ἐργασίαν, εἰ μὴ κατανικώμενος ὑπὸ τοῦ ὕπνου ἢ τῆς πείνης, ἀφοῦ ἄνθρωπος ὢν καὶ αὐτὸς ὑπείκει εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως.

Τὰ ἐργοστάσια αὐτοῦ ἐν Μένλο-πὰρκ εἶνε πλήρη μηχανῶν καὶ σκευῶν νεωτάτης ἐφευρέσεως, ὑπάρχει δ' ἐν αὐτοῖς καὶ πλήρης συλλογὴ πάντων τῶν ὑπαρχόντων χημικῶν στοιχείων καὶ σκευασιῶν, ὅπως οὕτω ὁ ἐφευρέτης ἔχῃ πάντοτε πρόχειρον πᾶν ὅ,τι ἤθελε χρειασθῆ δι' οἱονδήποτε αὐτοῦ πείραμα.

Τοιοῦτον εἶνε τὸ ἐργαστήριον τοῦ μεγαλοφυοῦς Ἀμερικανοῦ, τοῦ *Μάγου τοῦ Μένλο-πὰρκ*, ὡς τὸν ὀνομάζουσιν, ὅστις πρὸ ὀλίγων ἔτι ἐτῶν μόλις ἠδύνατο νὰ συστραφῇ ἐντὸς τῆς μικρᾶς του *τρύπας* ἐν τῷ μεγάλῳ ἠπειρωτικῷ σιδηροδρόμῳ, ἔνθα ἐπώλει τὰς ἐφημερίδας του, καὶ ὅπου τὰς ἐργασίας αὐτοῦ διέκοψεν ἡ αἰφνιδία ἀνάφλεξις ποσότητος τινὸς φωσφόρου, ἐξ ἧς ἐπυρπολήθη ὁλόκληρος ἡ ἁμαξοστοιχία.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Φιλοσοφικὴ ἀπάντησις·

— Ἀπὸ τὴν τελευταίαν συνάντησίν μας, φίλτατε, εὑρίσκω ὅτι ἠρχίσατε ὀλίγον νὰ ἀσπρίζετε.

— Ἄ, δὲν εἶνε τίποτε! Ὀλίγη σκόνι ἀπὸ τὸν δρόμον τῆς ζωῆς.

* * *

Ὁ κ. Κ** συναντᾷ ἕνα τῶν φίλων του.

— Ἄ! λέγει οὗτος, πηγαίνεις βέβαια εἰς τῆς Κας Χ*;

— Ἐπήγαινα τῳόντι νὰ τῆς κάμω ἐπίσκεψιν, ἀποκρίνεται ὁ ἄλλος. Εὐτυχῶς ἐνθυμήθηκα ἐγκαίρως ὅτι σήμερον μένει 'ς τὸ 'σπῆτι... καὶ ἀνέβαλα τὴν ἐπίσκεψιν δι' αὔριον.

* * *

Ἀφορισμὸς γαστρονόμου.

Τὰ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ γεύματος παρατιθέμενα τρώγει τις διὰ νὰ ζήσῃ.

Τὰ κατόπιν τούτων τρώγει—διὰ νὰ φάγῃ.

Τὰ ἐπιδόρπια τρώγει—δια νὰ πίῃ.

* * *

— Προσερχόμενός τις εἰς τὴν θυρίδα λεωφορείου ἐρωτᾷ:

— Γεμάτη εἶνε ἡ Κιβωτὸς τοῦ Νῶε;

— Ὄχι, ἀπαντᾷ φωνή τις ἔσωθεν, ὄχι, ἕνας κοῦκκος λείπει μοναχά, εἰσέλθετε.

* * *

Αἱ γυναῖκες αἱ ψιμυθιζόμεναι φέρουσιν ἐρυθρὸν τὸ πένθος τῆς ἀνθηρότητός των.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*** Ἡ δυστυχία εἶνε σκληρὸν σφυρίον, τὸ ὁποῖον ἐνῷ κτυπᾷ διαπλάττει τὸν χαρακτῆρα.

*** Τοῦτο τὸ κοινὸν μὲ τοὺς δρόμους ἔχουσιν οἱ δικηγόροι, ὅτι οἱ συντομώτεροι εἶνε καὶ οἱ καλλίτεροι.

*** Τὸ παραμικρὸν πρᾶγμα δύναται νὰ μᾶς παρηγορήσῃ, διότι καὶ τὸ παραμικρὸν δύναται νὰ μᾶς λυπήσῃ. (Πασχάλ).

*** Αἱ γνώσεις, ἃς ἀπεκτήσαμεν, δὲν πρέπει νὰ μένουν ἄτακτοι καὶ συγκεχυμέναι ἐν τῷ πνεύματι ἡμῶν· ὀφείλομεν νὰ εἰξεύρωμεν τί γνωρίζομεν, ὅπως ἐν ἀνάγκῃ κάμνωμεν χρῆσιν αὐτῶν. (Λέιβνιτς).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

*** Εἶνε γνωστὸν ὅτι ὁ μέγας μελοποιὸς Mozart συνήνου ἐν ἑαυτῷ τὰς παραδοξοτέρας ἀντιθέσεις χαρακτῆρος· νῦν μὲν θορυβώδης, ἄλλοτε μελετηρὸς καὶ σιωπηλός, ἄλλοτε παίκτης ἐμπαθὴς καὶ ἄλλοτε ἀφωσιωμένος ὅλος εἰς τὴν ἐργασίαν, εἶχε πάντοτε τὰ αἰσθήματα εὐγενῆ καὶ ἐξέφραζεν αὐτὰ μεθ' ὅλης τῆς ἀφελείας τῆς περιπαθοῦς καρδίας του. «Μ' ἀγαπᾶτε πολύ;», ἔλεγε παιδίον ἔτι πρὸς πάντα ἐρχόμενον εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ πατρός του· ἐὰν δὲ ἐβράδυνε νὰ δοθῇ αὐτῷ καταφατικὴ ἀπάντησις, οἱ ὀφθαλμοί του ἐπληροῦντο ἀμέσως δακρύων. Ἐν τούτοις μετὰ τῆς ὑπερβολικῆς ταύτης εὐαισθησίας συνήνου μεγάλην κλίσιν πρὸς τὰς θετικὰς ἐπιστήμας. Ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον εἶδον αὐτὸν νὰ καλύπτῃ τοὺς τοίχους καὶ τὰς τραπέζας δι' ἀριθμῶν καὶ σχημάτων γεωμετρικῶν. Ἀλλ' ἡ εἰς τὴν ὁδὸν ταύτην παρεκδρομή του ὑπῆρξε βραχυχρόνιος, διότι ταχέως ἐπανῆλθεν εἰς τὴν προσφιλῆ αὐτῷ μουσικήν. Μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐδώρησαν αὐτῷ μικρὸν *βιολίον* ἀνάλογον πρὸς τὸ ἀνάστημά του· ἀμέσως δὲ ἤρχισε μόνος καὶ κρυφίως νὰ γυμνάζεται εἰς τὸ ὄργανον. Μετά τινα καιρὸν ὁ Wengl, διάσημος τότε *βιολιστὴς*, ἦλθεν εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ πατρός του, ἱκανωτάτου καὶ τούτου μουσικοῦ, εἰς ὃν προέτεινε νὰ δοκιμάσωσι τινὰς τριῳδίας, ἃς εἶχε συνθέσει. Ὁ μικρὸς Mozart ἐζήτησεν εὐθὺς νὰ ἀναθέσωσι καὶ εἰς αὐτὸν ἓν μέρος· ἀλλ' ὁ πατήρ του ἠθέλησε νὰ τὸν ἀπομακρύνῃ, ἐκείνου δ' ἐπιμένοντος τὸν ἐπέπληξε. Τότε τὸ παιδίον ἤρχισε νὰ κλαίῃ, λέγον ὅτι διὰ νὰ παίξῃ δευτερεῦόν τι μέρος δὲν ἦτο ἀπαραίτητον νὰ εἶνε ἔξοχος μουσικός.—«Λοιπὸν, τοῦ λέγει τότε ὁ πατήρ του, παῖξε, ἀλλὰ ὅλως διόλου σιγά, διότι ἐὰν ἀκουσθῇς, θὰ σὲ διώξωμεν». Ἡ τριῳδία ἤρχισεν, οἱ δὲ ἐκτελοῦντες αὐτὴν ἔβαλον κραυγὴν ἐκπλήξεως ἀκούσαντες τὸ παιδίον εὐθὺς εἰς τὴν πρώτην φορὰν νὰ ἐκτελῇ ὄχι μόνον τὸ μέρος τοῦ δευτέρου *βιολίου*, ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ πρώτου. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον διὰ τῆς ἐμφύτου αὐτῷ μεγαλοφυΐας τὸ παιδίον προσωκειώθη ὅλους τοὺς κανόνας τῆς ἁρμονίας. Ἦτο ἑξαετὴς μόλις ὅτε ἐπειράθη νὰ συνθέσῃ μελῳδίαν τινά.—Τί κάνεις αὐτοῦ; τοῦ εἶπεν ὁ πατήρ του βλέπων αὐτὸν νὰ *μουντζουρώνῃ* τεμάχιον χάρτου μουσικῆς.—Συνθέτω μίαν μελῳδίαν, καὶ κοντεύω νὰ τελειώσω τὸ πρῶτον μέρος. — Γιὰ δεῖξέ μας τὸ ἀριστούργημά σου. —Ὄχι, δὲν ἐτελείωσεν ἀκόμη!» Ἀλλ' ὁ πατὴρ ἁρπάζει ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ υἱοῦ του τὸ μελανωμένον χαρτίον, ἐφ' οὗ ῥίπτει βλέμμα περίεργον. Αἴφνης οἱ ὀφθαλμοί του διαστέλλονται ἔκπληκτοι, μειδίαμα χαρᾶς καὶ ὑπερηφανείας πατρικῆς καταυγάζει τὸ πρόσωπόν του, τείνων δὲ τὸ χαρτίον εἰς ἕνα τῶν φίλων του ἐκεῖ παριστάμενον· «Ἰδέ, τὸν λέγει, τί σύνθεσις καὶ πόσον καλῶς ἐτήρησε τοὺς κανόνας!»

*** Ἀπίθανος δὲν πρέπει νὰ φανῇ εἰς οὐδένα ἡ ἑορτή, τὴν ὁποίαν θέλομεν ἀναφέρει κατωτέρω, οὐδ' ὅτι ἐγένετο σιωπηλὴ καὶ ἀθόρυβος, διότι οἱ ἑορτάσαντες αὐτὴν ἦσαν πάντες κωφάλαλοι. Ἂν ἔλειπον αἱ εὐφημίαι, ἀνεπλήρουν ὅμως αὐτὰς ἄναρθροι κραυγαὶ λίαν ἐκφραστικαί.

Ὅλοι σχεδὸν οἱ ἐν Παρισίοις διαμένοντες κωφάλαλοι, ζωγράφοι καὶ γλύπται, φιλόλογοι, ποιηταί, ὑπάλληλοι καὶ τεχνῖται εἶχον συνέλθει τελευταῖον ἐν μεγάλῳ τινὶ ἑστιατορίῳ τῶν Παρισίων, ἵνα ἑορτάσωσι τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεως τοῦ ἀββᾶ de l'Epée, τοῦ πρώτου διοργανωτοῦ τῶν σχολείων τῶν κωφαλάλων.

Ἡ διὰ χειρονομιῶν γλῶσσα αὐτῶν ἐτελειοποιήθη ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε τὸ συμπόσιον δὲν ἐστερήθη οὐδεμίαν τῶν διασκεδάσεων, ὅσας παρέχουσι παρόμοιαι πανηγύρεις. Ἀπηγγέλθησαν κατὰ τὰ ἐπιδόρπια λόγοι λίαν χειροκροτηθέντες. Νέος δέ τις ποιητὴς ἀπήγγειλε μετ' αἰσθήματος καταθέλξαντος τὴν ὁμήγυριν ποίημά τι αὐτοῦ, ὅπερ μάλιστα καὶ ἐτιτλοφόρησεν «Ἡ Λίμνη», μηδόλως πτοηθεὶς μὴ κατασυντριβῇ ὑπὸ τῆς ἀναμνήσεως τῆς ὁμωνύμου ᾠδῆς τοῦ Λαμαρτίνου. Κατόπιν γηραιός τις καὶ πολιόθριξ κωφάλαλος ἡρμήνευσε διὰ μιμήσεως ἐρρύθμου, ἣν αὐτὸς ἐπενόησε, διάφορα ᾄσματα.

Τέλος δὲ, ἀναπετασθείσης αὐλαίας τινὸς, εἰς τὸ βάθος τῆς αἰθούσης ἐφάνη σκηνὴ προχείρως κατεσκευασμένη, ἐπὶ τῆς ὁποίας κωφάλαλοι κλίσιν ἔχοντες πρὸς τὸ θέατρον παρέσησαν τὸν «Κατὰ φαντασίαν ἀσθενῆ», μετὰ μεγάλης ἐπιτυχίας χειροκροτούμενοι ὑπὸ τῶν ἄλλων θεατῶν.

*** Αἱ ἐφημερίδες τῆς Καλιφορνίας ἀναφέρουσιν ὅτι ἐν San-Franscisco παρουσιάσθη πρό τινος ἡ πρώτη γυνὴ δικηγόρος, ἀναλαβοῦσα τὴν ἐνώπιον τῶν ἐνόρκων ὑπεράσπισιν ἀνθρώπου κατηγορουμένου ἐπὶ φόνῳ.

Ἡ δικηγόρος, κυρία Γόρδων τὸ ὄνομα, ἦτο μελανείμων, ἔχουσα ὡς μόνον κόσμημα ῥόδον ἐν τῷ στηθοδέσμῳ αὐτῆς. Ἡ εἰς τὸ δικαστήριον εἴσοδος αὐτῆς συνεκίνησεν ὅλον τὸ ἀκροατήριον, ἀλλ' ἡ κ. Γόρδων προσεποιήθη ὅτι οὐδεμίαν ἔδωκε προσοχήν. Τὴν μακρὰν αὐτῆς ἀγόρευσιν διέκοψαν πολλάκις αἱ ζωηραὶ εὐφημίαι τοῦ ἀκροατηρίου, παρὰ τὰς αὐστηρὰς ἐπιτιμήσεις τοῦ προέδρου. Ὅτε δ' ἐν τέλει τὸ δικαστήριον ἐξέδωκεν ἀθωωτικὴν ἐτυμηγορίαν, ἐνθουσιώδεις πάλιν ἐξερράγησαν αἱ εὐφημίαι τῶν ἀκροατῶν. Εἶνε δὲ οὐ μόνον εὔγλωττος δικηγόρος ἡ κ. Γόρδων, ἀλλὰ καὶ νέα καὶ ὡραία, καὶ λέγουσιν ὅτι κατεγοήτευσε τὸ δικαστήριον.

*** Γνωστὴ εἶνε ἡ ἰδιοτροπία τῶν Ἄγγλων καὶ εἰς αὐτὰς τὰς γνωστοποιήσεις των. Ἰδοὺ μία

τοιαύτη, κατὰ τὸ βιβλικὸν γεγραμμένη ὕφος, ἥτις δὲν εἶνε ἐκ τῶν ἧττον ἀξιοπεριέργων :

«Ὅταν ὁ Ἰωσὴφ εἶδε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας των καὶ ἐπὶ μακρὸν ἠσπάζετο αὐτοὺς περιπαθῶς.

»Καὶ ἠρώτησεν αὐτούς· Πῶς ἔχει ὁ πατήρ μου Ἰακώβ ;

»Καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, ὅτι καλῶς ἔχει.

»Καὶ ἠρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰωσήφ· Ἔχει ἀκόμη καλὴν ὄρεξιν ;

»Καὶ εἶπον αὐτῷ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ : Βέβαια, διότι καθ' ἑκάστην προγευματίζει εἰς τὸ «*Κοσμοπολιτικὸν Ξενοδοχεῖον*», *ὅπου μὲ δύο μόνον σελίνια τρώγει ποικιλίαν ἐξαιρέτων φαγητῶν, ἄτινα εἶνε ἐκ τῶν καλλιτέρων ἀφ' ὅσα παρασκευάζουσιν εἰς ὅλην τὴν Μεγάλην Βρεταν*ίαν».

Γνωστὸν ὅτι ἐν Ῥωσσίᾳ, ὡς καὶ ἐν τῇ Νοτίῳ Ἀμερικῇ, ἡ ἐθιμοταξία δὲν ἀπαγορεύει εἰς τὰς γυναῖκας τὸ κάπνισμα· ἀλλ' ἀγνοοῦσιν ἴσως οἱ πολλοὶ πόσον ἡ χρῆσις τοῦ καπνοῦ ἐπεξετάθη παρὰ τῷ ὡραίῳ φύλῳ ἐν Ῥωσσίᾳ. — Ἰδοὺ μικρὸν τούτου δεῖγμα.

Κατ' αὐτάς, γράφει κυρία τις εἰς τὸν «Κήρυκα» τῆς Πετρουπόλεως, ἔλαβον εἰσιτήριον πρώτης θέσεως διὰ Μόσχαν, καὶ ἠθέλησα νὰ εἰσέλθω εἰς ἅμαξαν ὡρισμένην μόνον διὰ κυρίας. Ἅμα ἀνοίξασα τὴν θυρίδα ὀπισθοχωρῶ ἀποπνιγεῖσα· δέκα κυρίαι, καθήμεναι ἐν τῇ ἁμάξῃ, ἐκάπνιζον πᾶσαι. Ἠρώτησα τὸν ὑπάλληλον τῆς ἁμαξοστοιχίας ἐὰν δὲν ὑπῆρχέ τις ἅμαξα διὰ τὰς κυρίας, εἰς ἣν νὰ ἀπηγορεύετο τὸ κάπνισμα· ἀλλὰ τοιαύτη δὲν ὑπῆρχεν. Ὅθεν ἠναγκάσθην νὰ καταφύγω εἰς μίαν ἐκ τῶν κοινῶν ἁμαξῶν, ἐν αἷς δὲν ἐπετρέπετο εἰς τοὺς ἄνδρας νὰ καπνίζωσι.

Ἐπὶ ἑνὸς τετραγωνικοῦ χιλιομέτρου ἀναλογοῦσιν ἐν Βελγίῳ 188 κάτοικοι, ἐν ταῖς Κάτω Χώραις 122, ἐν Ἀγγλίᾳ 111, ἐν Ἰταλίᾳ 95, ἐν Γερμανίᾳ 79, ἐν Γαλλίᾳ 70, ἐν Αὐστρίᾳ 60, ἐν Δανιμαρκίᾳ 51, ἐν Ῥουμανίᾳ 41, ἐν Σερβίᾳ 34, ἐν Ἑλλάδι 33, ἐν Τουρκίᾳ 26, ἐν Ῥωσσίᾳ 14, ἐν Σουηδίᾳ 10 καὶ ἐν Νορβηγίᾳ 6 κάτοικοι.

Κατὰ τὸ ἐσχάτως ἐκδοθὲν Annuaire de la presse française τοῦ 1880 ἐκ τῶν γαλλικῶν ἐφημερίδων τὴν μεγαλειτέραν κυκλοφορίαν ἔχει ἡ «Μικρὰ ἐφημερὶς» (Petit journal). Ἡ ἐφημερὶς αὕτη ἱδρύθη ἐν ἀρχῇ τοῦ 1863, ἐξέδιδε δὲ κατ' ἀρχὰς 80,000 φύλλων. Τῷ 1864, ὅτε ἤρξατο δημοσιεύουσα τὸ μυθιστόρημα τοῦ Ponson du Terrail «Ἡ ἀνάστασις τοῦ Ροκαμβόλ», ἡ πώλησίς της ἀνῆλθεν εἰς 230,000, ἀργότερον δὲ ηὔξησεν εἰς 300,000, εἰς 400,000, εἰς 500,000. Σήμερον ὁ μέσος ὅρος τῶν πωλουμένων φύλλων τῆς «Μικρᾶς ἐφημερίδος» εἶνε 550,000-570,000· πολλάκις δὲ ἕνεκα ἐκτάκτων συμβαμάτων, ὡς λ. χ. ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ Τρόπμαν, ἡ πώλησίς της ἔφθασεν εἰς 600,000 φύλλων. Μετὰ τὸ «Petit journal» τὴν μεγαλειτέραν κυκλοφορίαν ἔχει τὸ «Figaro». Ὁ ταμίας τῆς ἐφημερίδος ταύτης ἔχει κατ' ἔτος διαχείριστν 10,000,000 φράγ.

Οἱ μεγαλίτεροι σήμερον ζῶντες ζωγράφοι εἶνε ὁ Meissonier ἐν Παρισίοις, ὁ Mentzel ἐν Βερολίνῳ, ὁ Mackart ἐν Βιέννῃ καὶ ὁ Malais ἐν Λονδίνῳ. Τὸ περίεργον δὲ εἶνε ὅτι καὶ τῶν τεσσάρων τὰ ὀνόματα ἀρχίζουν ἀπὸ Μ.

Φιλάνθρωπός τις ἀπαντᾷ ἔν τινι ὁδῷ τῆς Νεαπόλεως πτωχὸν παιδίον, βακένδυτον καὶ τρέμον ἐκ τοῦ ψύχους. Λαβὼν αὐτὸ ἐκ τῆς χειρὸς, τὸ φέρει εἴς τι κατάστημα ἑτοίμων ἐνδυμάτων, ὅπου τῷ ἀγοράζει πλήρη ἐνδυμασίαν.

Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας, διερχόμενος διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης, βλέπει πάλιν τὸ παιδίον ἐν τῇ αὐτῇ ἐλεεινῇ καταστάσει.

— Καὶ τί ἔκαμες τὰ φορέματα ὅπου σοῦ ἠγόρασα ; τὸ ἐρωτᾷ.

— Μὲ τὰ 'πῆρε ὁ πατέρας.

— Σὲ τὰ 'πῆρε ; Λοιπὸν ἔλα νὰ σοῦ ἀγοράσω ἄλλα.

— Εἶνε τοῦ κάκου, κύριε...

— Γιατί εἶνε τοῦ κάκου ;

— Ὁ πατέρας δὲν θέλει νὰ φορῶ καινούργια φορέματα, γιατὶ ὅταν εἶμαι ἔτσι 'ντυμένος, δὲν θὰ μοῦ δίνουν ἐλεημοσύνην.

Μεταξὺ τῶν Κρίσων τῆς γῆς οἱ ἑπόμενοι τρεῖς δὲν θὰ καταταχθῶσι βέβαια εἰς τὴν ὑποδεεστέραν τάξιν. Ὁ δοὺξ τοῦ Οὐεστμίνστερ, ἔχων ἐτησίαν πρόσοδον 800,000 λιρῶν στερλινῶν, δύναται, ἄνευ βλάβης τῶν κεφαλαίων του, νὰ δαπανήσῃ 50,000 φράγκων καθ' ἑκάστην, ἤτοι 35 φρ. ἀνὰ πᾶν λεπτὸν τῆς ὥρας.

Ὁ Ἀμερικανὸς γερουσιαστὴς Jones de Nevada ἔχει ἐτησίαν πρόσοδον 1 ἑκατομμυρίου λιρῶν στερλινῶν, ἥτις ἐπιτρέπει αὐτῷ νὰ δαπανᾷ περὶ τὰ 50 φράγκα κατὰ πᾶν λεπτόν.

Ἀλλὰ καὶ τῶν δύο προηγουμένων τὰ πλούτη εἶνε πολὺ κατώτερα τῶν τοῦ κ. Mackay ἐν Παρισίοις, ὅστις ἀπολαμβάνει κατ' ἔτος ἐκ τῶν κεφαλαίων του 2,750,000 λιρῶν στερλινῶν, ἤτοι περὶ τὸ διπλάσιον τῶν δημοσίων προσόδων τοῦ ἑλληνικοῦ Κράτους, καὶ δύναται νὰ δαπανᾷ καθ' ἑκάστην 180,000 φράγκων, ἤτοι 125 κατὰ πᾶν λεπτὸν τῆς ὥρας.

Εἰς Ἀναγνώστης.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Κακὴ ἕξις εἶνε νὰ καπνίζῃ τις ἀμέσως μετὰ τὸ γεῦμα· διότι ὁ καπνὸς ἐπιφέρει μικρὰν παραλυσίαν εἰς τὰ πεπτικὰ ὄργανα καὶ ἀνακόπτει τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν. Διὰ τοῦτο καλὸν εἶνε νὰ γίνεται τὸ κάπνισμα μετὰ παρέλευσιν μικροῦ διαστήματος, ἀφοῦ τελειώσῃ τὸ γεῦμα.

ΑΘΗΝΗΣΙ. — ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑΣ».